

Vpl. Pyhäjärvi

Perjantai 17. marraskuuta 2017

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 11 62. vuosikerta

Pyhäjärvi-seuran juhlaa

Vpl. Pyhäjärvi-Seura vietti tunnelmalliset 60-vuotisjuhlat, joissa julkistettiin seuran historiikki.

Kuvassa tilaisuudessa Karjalan Liiton hopeisen ansiomerkin saaneet Marketta Mattila (vas.), Eero Sirkä ja Raili Huovila, ja pronssisen ansiomerkin saaneet Kauko Hinkkanen ja seuran nykyinen pj. Riitta Hirvonen.

SIVUT 6-7

Seuraavat
Vpl.
Pyhäjärvi-
juhlat
vietetään
Harjavallassa

sunnuntaina
15.7.2018

Ensimmäistä kertaa Pyhäjärvellä

Anja Kuukkula kertoo, millaista oli käyfi ensimmäistä kertaa sukunsa juurilla Karjalassa. Kuvasa veljensä Matti Äijö. SIVU 2

Sukututkijat jatkavat harrastustaan historiallisten lähteiden äärellä

Mukana Suvannon seudun sukututkijoiden kokoontumisessa olivat myös Eija Savolainen, Ilmi Pesonen, Leena Repo, Harri Laine, Hellevi Mattila ja Kalevi Hyytiä. Kuva: Kaarina Pärssinen.

SIVU 4.

17. marraskuuta 2017

Juhlavuosi 2017

Suomen juhluvuosi alkaa kääntyä loppupuolelle, koko vuoden on ollut kaikenlaista puuhaa ja juhlaa, aika on mennyt aivan kuin siivillä.

Keväällä saimme luettavaksemme pitkän odotuksen ja kyselyjen jälkeen uuden Taubila kirjan, kirja sai lukijoilta oikein hyvän vastaanoton, sanoivat "hyväksi kirjaksi".

Kesästä saatiin nauttia, vaikkakin sateisesta, ja mieleen tulee väkisin vieläkin Pyhäjärvi-juhlat. Monien toiveiden mukaan juhlaa saatiin viettää Vpl Pyhäjärven kirkkoaholla lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkien vierellä.

Juhlia suunniteltaessa ja valmisteltaessa kohdatiin aikamoisia vastoinkäymisiä. Juhlien järjestelyissä onnistuttiin kuitenkin tosi hyvin ja ilmakin juhli kanssamme; ei satanut eikä ollut liian kuuma. Juhlatoimikunta ja paikalliset avustajat saavat olla hyvillä mielin, kun suuri työ ei mennyt hukkaan, ja saatiin juhlia oikein täysin rinnoin. Juhlalutunnelmasta voi nauttia vielä kotonakin hankkimalla Vpl Pyhäjärvi-Säätiöltä juhlista koostetun videon.

Nuorten kokemuksia ja tuntemuksia juhlamat-kasta on ollut mukava lukea Vpl Pyhäjärvi-lehdestä. Suuret kiitokset kaikille osanottajille, Te teitte siitä mukavan ja mieleenpainuvan tapahtuman.

Koko vuoden on ollut pienempiä ja suurempia tapahtumia, jotka liittyivät Suomi 100 -teemaan, joihin on kaikki voineet osallistua nauttimaan kesästä ja juhlista.

Evakkojuna oli yksi mielenkiintoisimmista tapahtumista, siinä päästiin vanhaan aikaan ja evakkojuunan tunnelmaan. Valitettavasti itselläni ei ollut mahdollista osallistua tapahtumaan, vaikka kovasti olisin halunnut.

Sateinen kesä on monella tavalla hankala. Monet ulkona tehtävät työt ovat jääneet tekemättä, kuten maalaustyöt ja muut korjaustyöt, jotka eivät ole saaneet kastua. Varsinkin viljankorjuun sade on tehnyt monin paikoin hankalaksi ja haastavaksi, jopa mahdottomaksi.

Lokakuussa saatiin tänne länsirannikolle ensilumi, vaikka sitä herkkua ei kestänyt kovin montaa päivää, lapset olivat kuitenkin riemuissaan, kun pääsivät kokeilemaan talvisia leikkejä. Nyt marraskuussa jäädään odottelemaan tulevan itsenäisyyspäivän juhlallisuuksia ja mahdollisesti valkoista joulua. Hyvää Suomi 100 -juhlavuoden jatkoa toivottaen

MAURI HAUHIA
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen
varapuheenjohtaja

Kävin viime kesänä elämäni ensimmäisen kerran Karjalassa. Olin Ikaalisten karjalaisten matkaseurueessa ja mukana oli myös veljeni **Matti Äijö**. Matkan pää-tarkoituksena oli Pyhäjärvi-juhlat, mutta samalla oli toive löytää sukumme juuria Pyhäjärven Vernitsan kylältä. Tarkoituksemme oli nähdä ja kokea todeksi ne paikat, joista isä **Heikki Äijö** (1917-1998) ja tittimme olivat meille kertoneet.

Matkaan lähdettiin aikaisin perjantai-aamuna. Imatralta mentiin rajan yli ja siitä jatkettiin Enso, Jääski, Antrea jne. kohti Käkisalmea. Kyllä minä yllätyin Venäjän puolen maisemista: huonokuntoiset rakennukset, hoitamattomat pihat ja metsät, jätiukonputkipellot, latomaiset kaupat, huonokuntoiset tiet. Onneksi tunnelma linja-autossa oli kevyt ja viihtyisä.

Mökkikylä, jossa majoitimme Käkisalmissa, oli rauhallinen ja peruspalvelut toimivat hyvin. Lauantai-aamuun heräsimme odottavien tunnelmiin. Aamiaisien jälkeen lähdimme matkaan Kirkkoahon kautta. Talkoiltiin ensin juhla-aluetta ja siitä jatkoimme kiertotietä Pyhäjärven kylää katsellen. Etsittiin ja esiteltiin sukujen kotikonttujen. Jotkut kohottivat konjakkipaukut sukunsa kotipaikan rappukivellä ja ilmassa oli haikaa iloa ja kunnioitusta.

Nyt näimme paljon puhutun Noitermaan rautatiepysäkin ja Sortanlahden sataman, jonne suunnitella on hieno matkailukeskus. Olihan siellä jo valmiina kylti ja havainnekuva luksushotellista. Joten sitä odoteltiin...

Sortanlahdesta lähdimme takseilla kohti Vernitsaa. Tie sinne oli todella huonossa kunnossa ja kommunikointi kuljettajan kanssa tapahtui elekielillä. **Marja-Terttu** ja **Kalevi Hämäläinen** opastivat meitä, mistä pitää lähteä isän kotipaikalle suunnittelemaan. Ja olihan Kalevillä antaa karttakin meille, tosin se oli 1930-luvulta, mutta hyvin se toimi. Niin alkoi kulku Piskasenmäelle, ensin peltoaukean poikki, sitten läpi metsän ja kosteikkojen. Välillä ihmettelimme aivan tuoreita villisian jälkiä.

Kasvusto oli rehevää ja kulku toisinaan hidasta. Minulla kävi jo mielessä, että löydämmekö mitään ja osaammeko täältä takaisin. Mutta onhan veljeni suunnistanut vieraila maila pimeässä yössäkin, joten pakko oli luottaa. Ja Matin mukaan koordinaatit olivat ihan varmat ja luotettavat. Välillä löytyi polku, joka sitten taas hetken pääs-

Matti Äijö suvun kotimaisemissa.

tä häipyi. Kaikki tiethän olivat puskituneet ja metsittyneet. Vihdoin tuli näkyviin kaatuneena oleva rehevä humalasalko. Silloin tiesimme, että nyt olemme lähellä. Ja pienen matkan päästä Matti huusi, että tässä se paikka on, ja täällä kukkii vielä juhannusruusu.

Ja toden totta, meitä Ikaalisten Valkean ruusun kaupungista tulijoita tervehti isä-Heikin kotipaikan pihamaalla juhannusruusu ikään kuin kertoen "minä olen jo teitä odottanut, siksi olen säästännyt viimeiset kukkanikin teitä tervehtimään". Ruusun lisäksi pihamaalla kasvoivat punaiset viinimarja- ja karviaispensasat. Tosiaan, yli 70 vuoden hoitamattoman ajanjakson jälkeen, siinä ne vaan imivät sitkeinä voimaa juurilleen Vernitsan ravinteikkaasta mullasta.

Olo oli jotenkin hämmästyttävä ja liikuttunut. Tässä nyt oli se paikka, jossa isän perhe oli elänyt, ja täältä he olivat lähteneet kohti tuntematonta tulevaisuutta. Löysimme sukumme juurien pihapiirin. Kasvusto oli rehevää eikä mitään rakennusten jäänteitä ollut enää nähtävissä. Paluumatkalla löysimme kärrytien, jota pitkin kulkeminen olikin paljon helpompaa. Lähistöllä oli riistan ruokintapaikka, jonne oli kuljettu ilmeisesti jonkinlaisella maastoautolla.

Kohtaamispaikka muun ryhmän kanssa oli peltoaukealla lähellä entisen Vernitsan koulun sijaintia. Siellä Hämäläisen Marja-Terttu ja Kalevi odottivat jännittyneinä, löysimmekö perille. Ilo ja liikutukset olivat yhteisiä, kun kerroimme retkestämme. Siinä kutsuimme kaunista peltoaimesemaa mieleeni nousi isän "lempivirsi" *Jäi toiset aamulla nukkuamaan, kun otin konttini nauttamaan ja kiiruhdin karjalle... ja metsä soiteli meille, soiteli meille...* Ikään kuin olisin siinä nähnyt isän poikavuosiensa paimentamassa kotia tai kiiruhduttamassa mustikkametsää. On-

neksi tätä Vernitsan kylän pelto- ja laidunmaisemaa ei hallinnut jätiukonputkikasvustot, kuten suurimassa osassa peltoja oli. Mieleen jäi kaunis ja rauhoittava maisema, joka piirtyi muistoksi isän sopukoihin.

Sunnuntai oli juhlapäivä Kirkkoaholla. Ilma oli keuhkainen ja juhlaansa tuli ravittua sekä henkisesti että ruumiillisesti. Kiitos juhlien järjestäjille. Ohjelmaa oli koskettava ja yllätyksenä myös paikallisten osallistumista. Talkoilten hoidettiin kenttäkahvitus sekä juhla-alueen siistiminen.

Illalla tehtiin vielä tutustumiskierroksella Käkisalmeen.

Paluumatkalle lähdettiin maanantaiaamuna. Nyt reitti kulki Viipurin kautta, jossa pysähdyimme muutamaksi tunniksi. Pyöreän tornin hämärässä söimme maittavan lounaan historiikkaa henkiväsi ympäristössä.

Sekä Viipurissa että Käkisalmissa oli todella upeita vanhoja rakennuksia. Osa oli remontoitu ja entisöity kauniisti, osa taas oli pahasti rapistuneita. Voi hyvin kuvitella, miten edistyskäsinen ja tärkeä Viipuri oli aikanaan sekä kulttuuri- että talouselämän saralla.

Vaalimaan kautta tultiin rajan yli takaisin Suomen puolelle. Venäjän tullissa aikaa vierähti mennessä. Toimintakulttuuri siellä on niin erilaista, mihin on totuttu EU-alueella. Kyllä paluumatkalla osasi arvostaa Suomen vehreää maisemaa, hyvin hoidetut rakennukset ja pihat, pellot, tiet ja niiden pientareet, hyväkuntoiset metsät. Ilta-aurinko antaessa vielä lisäkaltauksen näkymään ja tarjolla on monipuoliset taukopaikkojen mahdollisuudet. Niitähan ei Venäjän puolella näkynyt.

Ja lopuksi kiitokset **Jokisen Lealle** napakasta puhelusta, jota ilman en ehkä olisi matkaan lähtenyt.

Toiset kiitokset Hämäläisen Marja-Tertulle ja Kaleville. Heidän kertomuk-

Juhannusruusu isä-Heikin kotipaikalla.

set ja vanhat valokuvat ovat antaneet mahdollisuuden hahmottaa uudelleen isän elämää lapsuus- ja nuoruusvuosinaan.

Kolmas kiitos matkan järjestelyistä vastaaville. Olitte tehneet tosi hienon työn, jonka kruunasivat vielä monipuoliset retkikahvitukset matkan varrella sekä varsinainen Karjalan historian osaava autonkuljettaja **Matti Heikin**. Illoiset terveiset kaikille matkakumppaneille.

Mitä ajatuksia matka on herättänyt mielessäni? Ensinnäkin kiitollisuus kauniista kotimaastamme. Ne, jotka joutuivat luovutetulta alueelta lähtemään, ovat kuitenkin olleet rakentamassa meille jälkipolville hyvinvoivaa Suomea.

Kiitos vanhemmilleni, äitini, joka jäi 1944 sotaleskeksi 1- ja 4-vuotiaiden lasten kanssa, ja isä, jolta sota vei niin paljon. Kiitos, että jaksotte uskoa uuteen alkun ja kovalla työllä saavutettavaan parempaan huomiseen. Syytän 100-vuotiaalle itsenäiselle Suomelle kynttilän 6.12.2017. Karjalan matkani ansiosta tänä vuonna liekissä on aiempaa voimakkaampi hehku.

ANJA KUUKKULA
(o.s. Äijö),
isä Heikki Äijö
Pyhäjärven Vernitsalta

Pyhän-Säätiön yhteistoiminta Otradnojen (Pyhäjärven) hallinnon kanssa vuosina 1991- 2005

Kun rajat Karjalaan avautuivat 1990-luvulla, niin monen Karjalaan suuntautuneen kotiseutumatkkaan yksi tärkeimmistä kohteista oman kodin jälkeen oli käynti oman pitäjän hautausmaalla, ja löytöisikö merkkejä omaisten haudoista. Moni aseveli ja omainen etsi myös sankarihautoja. Koska yksittäisiä hautoja oli enää vaikea löytää, ovat monet Kannaksen pitäjät pystyttäneet muistomerkkejä hautausmaalle, jossa myös venäjänkielisin tekstin on ilmaistu, mistä alueesta on kyse.

Sankarihaudoille pystytettävien muistomerkkien ja hauta-alueiden kunnostukselle oli ”siunauksensa” antanut itse Venäjän korkein johto. Presidentti **Boris Jeltsin**in Suomen vierailun yhteydessä kesäkuussa 1991 laadittiin ETYK:n hengessä Suomen ja Venäjän uudet sopimukset, jonka seitsemäs kohta: Sopimus kaatuneiden sotilaiden muiston vaalisesta.

Presidentti Jeltsin täydensi sopimusta kauniilla teolla. Hän kävi laskemassa ensimmäisenä venäläisenä seppeleen Hietaniemen sankarihaudoille, jota ennen pysähtyi myös marsalkka Mannerheimin haudalla.

Jos Venäjän suurlähettiläs **Juri Derjabin** vielä itsenäisyyspäivänä tekee samat kunnianosoitukset, on tässä tasavallassa kaikki ihmeet koettu.

Pyhäjärven hautausmaa

Joistakin asioista voimme olla kiitollisia. Pyhäjärven hautausmaa oli edelleenkin hautausmaana. Entisten hautojen muistomerkit oli kaikki poistettu. Sankarihautojen päällä kasvoi korkea metsikkö. Puiden välissä matalat hautakumpurit oli tunnistettavissa ja niille omaiset olivat laskeneet kukkia.

Ensimmäinen virallinen vierailu entisen kotiseudun kyläneuvostoon tehtiin kesäkuussa 1991. Pyhän-Säätiön puolesta osallistuivat **Erkki Pärssinen**, **Kaarle Viika** ja **Reino Aikiä**. Sekä venäläisten puolelta kunnanjohtaja **Klara Kozlova** ja apulaisjohtaja **Jekateriina Moicenko**, tulkkina **Alina Virkkunen**.

Vierailun aikana saatiin lupa siirtää vuoden 1918 luvassa sodan sankarien muistomerkki entiselle ja-

lustalleen kirkon aidan sisäpuolelle. Säätiön edustajille esitettiin kutsu tulla viettämään Pyhäjärvi-juhla entiselle kotiseudulle. Säätiöltä esitettiin vastavierailu kyläneuvoston edustajille tulla kesän aikana Suomeen.

Useat pyhäjärveläiset olivat yksittäisissä ja yhteisissä keskusteluissa toivoneet, että sankarihauta-alue voitaisiin rauhoittaa ja ettei alueelle haudattaisi enää venäläisiä.

Pyhän-Säätiö, puheenjohtaja **Erkki Pärssinen** johdolla matkasi syyskuussa 1991 Plodovojeen. Mukana oli **Reino Aikiä**in laatima asialista sankarihauta-alueen rauhoittamisesta ja ettei alueelle haudattaisi venäläisiä. Matkassa oli everstiluutnantti **Jorma Inkinen**, joka toimi tulkkina.

Otradnenskin kyläneuvoston johtaja **Klara Kozlova** suhtautui erittäin myönteisesti asiaan. Hän laati kirjelmän alueen rauhoituspyynnöstä Käkisalmen kaupungin aluepäällikölle, **Jevgenij Petelinille**, jonka päättävällä tällaiset asiat olivat. Kozlova lupasi, ettei alueelle haudata venäläisiä.

Sankarihauta-alue merkitty

Kaikkialla pyhäjärveläisillä ei ollut tarkkaa tietoa k.o. sankarihauta-alueesta, saati siten nykyisillä omistajilla. Rovasti **Kaarle Viika** otti yhteyttä Mikkelin maakunnan arkistoon, jossa oli tallennettuna Pyhäjärven hauta-alueen kartta ja luettelo sankarihautaan haudatuista.

Jorma Inkinen, jonka **Yrjö**-veli nukkui yhden sankarikummun alla, oli sydämestään mukana niissä ajatuksissa, että sankarihauta-alue kunnostetaan ja paikalle pystytetään muistomerkki. ”Ne miehet ansaitsevat kunnian ja kiittolaisuutemme”.

Syyskuun lopussa 1992 **Jorma Inkinen** matkasi **Heikki Karttusen** kanssa Pyhäjärvelle merkitäkseen hauta-alueen ulkoisin merkein. **Jorma** oli kotona tehnyt kyltit, joissa luki venäjäksi ”Suomalainen sotilashauta-alue.” Hän kävi kysymässä lupaa merkkien kiinnittämiseen maaston puihin **Klara Kozlovalta**. Klaran vastaus oli lämpimän ystävällinen: ”Voitte merkitä alueen tai aidata. Voitte siistiä ja kunnostaa sen.”

Noin 60 x 70 metrin kokoinen alue merkitsemässä **Heikillä** ja **Jormala** oli apuna Karjala-histo-

rian ja seudun tutkijayhdistyksen kuusi jäsentä. Tämän venäläististä nuorista koostuvan ryhmän yksi päämäärä on kulttuurillisesti tärkeiden muistomerkkien ja alueiden tiedottamisesta venäläisille. Nuoret matkaavat paljon Kannaksella ja he lupasivat huolehtia, että Pyhäjärven sankarihauta-alueen merkit pysyvät paikoillaan.

Jotakin hyvin koskettavaa oli tässä merkitsemisessä. Nuori venäläinen ylioppilas **Pjotr Zakrzhevski** otti kyltit ikääntyneen **Heikki Karttusen** käistä. Nousi nopeasti toverinsa olkapäälle ja kiinnitti merkit Jorman määräämään paikkaan puuhun. Liikuttunut **Heikki** totesi: ”Tämä on sitä todellista ystävyyttä ja avunantosopimusta konkreettisin teoin, ilman sanahelinää ja liturgioita.”

Muistomerkkin suunnittelu

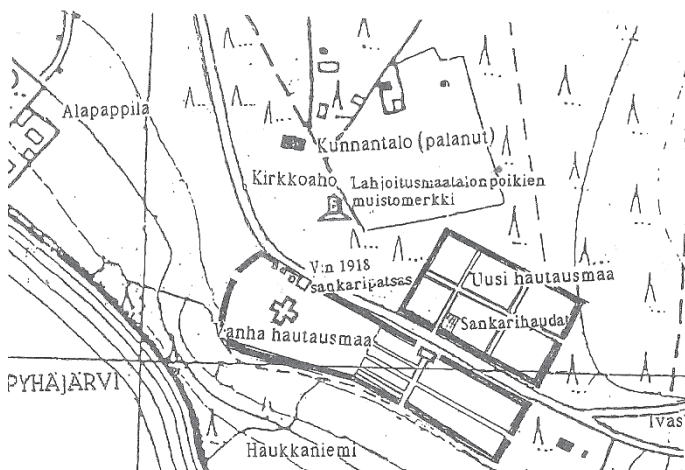
Pyhän-Säätiön hallintoneuvosto päätti kevään 1992 hallintoneuvoston kokouksessa pyytää suunnitteluhetkiksi sankarihaudan muistomerkistä. Ehdotuksia tuli kuusi, jossa päädyttiin **Matti Ahvosen** suunnittelemaan patsasehdotukseen ”Muistoa kunnioittaen”.

Käkisalmen kaupunkineuvostolta, aluepäällikkö **Jevgenij Petelin**in allekirjituksella, tuli 1993 kirjallinen kutsu Pyhän-Säätiön puheenjohtaja **Erkki Pärssinelle** ja **Jorma Inkiselle** tulla neuvottelemaan alueelle pystytettävästä muistomerkistä ja alueen kunnostuksista. Muistomerkkin muoto ja teksti on alistettava Käkisalmen kaupunkineuvoston hyväksyttäväksi.

Neuvotteluissa muistomerkkin muoto hyväksyttiin. Tekstissä tuli ongelmia. Suomalaisen ehdotus Pro Patria (isänmaan puolesta) ei kelvannut. Sitä ei voitu kuulemma kääntää venäjäksi. Uusi teksti sovittiin Muistoa kunnioittaen. Ja se teksti on patsaassa suomeksi ja venäjäksi.

Kun neuvottelut sankari-patsaasta saatiin myönteiseen päätökseen, niin välittömästi tilattiin punagraniittinen muistomerkki **Kaarlahden** kivieistämölle, entisestä **Kaukolasta**.

Jorma Inkisen toiveena oli, että alue voitaisiin siistiä jo seuraavan vuoden 1994 toukokuussa kaatuneitten muistopäiväksi. Muistomerkkin ja alueen sekä mahdollisen aitauksen pystyttä-

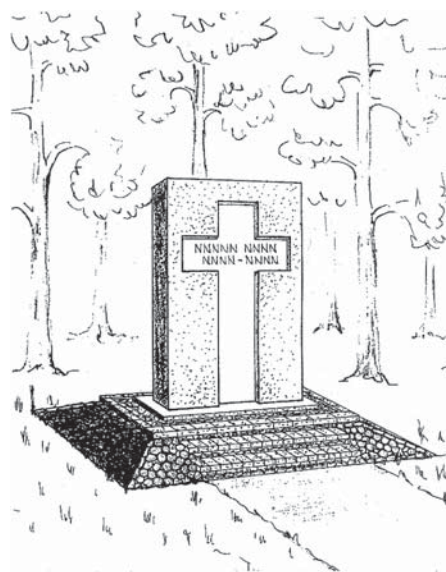
Ylläolevaan karttaan on merkitty palaneen kirkon, kellotapuln ja kunnantalon sijainnit. Nykyisin siellä on löydettävissä vain näiden kivijalan jäännökset. V:n 1939–44 sotien sankarihaudat ovat täysin nurmettuneet. Sankarihauta-alueen sijainti voidaan kuitenkin varsin tarkasti täsmentää.

Piirros Pyhäjärven hautausmaasta ennen sotia.

miseen vapaaehtoisjoukkoja löytyy, totesi **Inkinen**.

Ja todella apujoukkoa löytyi. 14 pyhäjärveläismiestä ahersi viikon Plodovojeessa. He muurasivat muistopatsaan alustan ja kokosivat ympärille kivirakennelman, rakensivat alueen ympärille aitauksen ja maalasivat sen, sekä kaatoivat alueelta metsikköä ja siivosivat koko alueen odottamaan sankari-patsaan paljastusjuhlaa.

Vuonna 2003 eversti **Antero Pärssinen** teetti muistomerkkiin sankarivainajien nimiluettelon, joka kiinnitettiin muistomerk-

PATSASEHDOTUS "Muistoa kunnioittaen"

Kiven koko 800x1200x300, aluskivi 600x1100x150. Risti hakattu kiveen, syv. 15 mm, tekstiputous ristiin, jalusta ladottu leikatuista ja pyöreistä luonnonkivistä.

Matti Ahvosen piirtämä sankari-patsassuunnitelma.

takaosaan. Nimiluettelon yläpuolella on teksti PRO PATRIA.

Talkoohenkeä on pyhäjärveläisiltä löytynyt aikaisemminkin. Aikoinaan Pyhäjärven **Martta** ja **Lotat** kunnostivat ja siivostivat sankarihautoja juhannukseksi. Kaiken kruunasivat kauniit kukat, jotka koottiin eri kylistä ja istutettiin jokaisen haudalle. Tehtiin vielä viimeisenäkin juhannuksena, vähän ennen lähtöä.

Tästä sankarivainajien muistomerkistä alkoi se valtava työ, miten Pyhän-Säätiö vuosien myötä tallensi, entisöi ja rakensi historial-

lisesti ja kulttuurillisesti tärkeitä muistomerkkejä Pyhäjärvellä. Ja kaiken kruunasi kaksipäiväinen liki tuhannen hengen Pyhäjärvi-juhla kirkkoaholla.

Kaikki toiminta tehtiin hyvässä yhteisymmärryksessä paikallisten hallintoviranomaisten ja museoviraston kanssa. Ja jokaisen muistomerkkin paljastustilaisuudessa ja juhlissa oli viranomaisten lisäksi joukossa aina myös paikallista väestöä.

Palaa näihin juhlahetkiin myöhemmin.

SALME RINTALA

Kirkonsanoma

Jumala apuna ja tukena

Juhlavuosi 2017 lähenee loppuaan. Kuluvana vuonna on juhlittu ja vieläkin juhlitaan Suomen itsenäisyyden sataa vuotta, sekä reformaation 500-juhlavuotta. Edesmennyt presidentti, marsalkka Mannerheimin muistellaan hänen syntymänsä 150-vuotispäivän osalta. Teesien nauttimisen juhlapäivän 31.10 kunniaksi meidän Munkkivuoren kirkon ulko-oveen kiinnitettiin Martti Lutherin laatimat 95 teesiä, Juhani Forsbergin tekemän uuden käännöksen mukaisina. Siinä ne muistuttivat ohikulkijoita päivän temasta.

Kuluvu juhlaavuosi on kirvoittanut ajatuksiani menneiden sukupolvien kokemuksiin sodan ja rauhan ajoilta. Olen pohtinut pyhäjärveläistustaisten isovanhempien vaiheita ennen ja jälkeen talvisodan. Sitä, kuinka pappani Eelis oli pitänyt jonkinlaista sekavarakauppaa, taksi-autoyritystä ja valokuvaboratoriota Pyhäjällä. Pappa oli ahkera valokuvaaja ottan erityisesti paljon sen aikaisia koululais- ja luokkakuvia. Ehkäpä sinäkin, lukijani, olet ollut koululaisena hänen kameranlinssinsä edessä.

Innokas urheilija ja pelimannimies päätyi monen muun mukana isännöimään tanhuvia puolustamaan aina Syväriä myöten, mutta palasi läheistensä iloksi haavoittumattomana takaisin. Toki sydän ja mieli oli haavoitettu, sillä synnyinseutu vaihtui Keski-Suomen Keuruuksi, mutta synnyinseutunäkö oli elämä, kun rauha palasi raukoille rajoille. Eeliksien puoliso Alina, mummini, hoiti Pyhäjärven postitoimistoa. Kun kaakossa punotti taivas ja vihollisen tykkien jyly ahdisti pyhäjärveläiset kodeistaan, mummini Alina lähti viimeisten joukossa mukanaan Pyhäjärven postikonttorin arvopaperit ja talletukset tuotavaksi omistajilleen uuden rajan turvallisemmalle puolelle.

Mitä mahtokaan lähtijöiden mielessä tuolloin liikkui? Monta rukousta tuli varmasti heitettyä yläkertaan rakkaisten ihmisten, rakennusten ja paikkojen puolesta. Kukaan kun ei tiennyt, mihin kaikki päälle vyöryvä johtaisi. Nyt jälkepäin tiedämme, mihin tie vei ja mitä kaikkea tuo historianvaihe on saattanut merkitä ja on merkinnytkin niin Suomelle, suvulle, perheille, kuin yksittäisille ihmisille, persoonille.

Mitä kaikkea onkaan jouduttu kokemaan ja läpikäymään? Mitä tuo koettu on merkinnyt tunne-elämälle, fyysikalle, ihmisuhteille? Entä mitä se on merkinnyt näitä myllerryksiä kokemaan joutuneiden uskalle, heidän luottamukselleen Jumalaan ja varjelukseen, tai ajatuksen toivosta ja elämän mielekkyydestä?

Jälkeenpäin moni on saattanut todeta, että Jumala oli kanssamme johdattaen ja varjellen, tietä tuntemattomassa pimeydessäkin näyttien. Moni saattaa edelleen pohtia, miksi näin kävi minulle, meille, Suomelle.

Lutherin ajatuksen mukaan Jumala näyttäytyy meille herkimmin juuri vastakohtissaan. Jumala ei olekaan välttämättä löydettävissä siellä, missä on kunniaa ja loistetta, menestystä ja suotuisia tuulia. Kyllä Hän meille varmasti näyttikin haluaa lahjoittaa ja antaa. Mutta Lutherin käsityksen mukaan Jumala näyttäytyy meille erityisesti juuri vastakohtissaan. Köyhyydessä, kärsimyksessä, sairaudessa, rujoudessa, alhaisuudessa. Ja niitähän sodan ja historian rajut seuraukset arpineen usein ovat. Siellä, ihmisen elämän vaivassa, Jumala on ihmisen rinnalla, hänen apunaan ja tukenaan. Ja usein tavalla, jota me tavalliset tälläiset emme näe, koe ja arvaa. Vastakohtissaan. Tämä ei tarkoita sitä, että Jumala sallisi meidän kokea jotain pahaa vain tullakseen meille nähdyksi ja eläväksi. Ei. Mutta Hän on luvannut olla meidän kanssamme siinä murheessa ja ahdistuksessa, mihin elämä meitä itse kutakin mahdollisesti saattaa heittää. Hän ei jätä meitä yksin elämän pimeimmälläkään hetkellä.

JOUNI HARTIKAINEN,
kappalainen, Munkkiniemen seurakunta

KERRO PERHEUUTISET

Pyhäjärvi-lehdessä.
Julkaisemme joka numerossa tietoja
perhetapahtumista.

Muistathan kysyä asianosaisilta
luvan tietojen
julkaisuun, kiitos!

Suvannon seudun

sukututkijat koolla:

Seudun läänitysten historiasta lisää tietoa

Neljästi vuodessa kokoon-
tuvan Metsäpirtin, Rau-
dun, Sakkolan, Vpl. Pyhä-
järven ja Vuokselan aluei-
den sukua tutkineiden ryh-
män marraskuun tapaami-
nen Karjalatalolla Helsin-
gissä oli saanut liikkeelle 26
aihepiiristä kiinnostunutta.
Isännöintivuorossa oli Vpl.
Pyhäjärvi.

Kolmituntisessa kokouk-
sessa käsiteltiin mm. palau-
tetta Kuulutko sukuuni -
tapahtumasta, Suvannon
seudun läänityshistoriaa,
vuoden 1712 tietojen selvi-
tystilannetta ja nimiprojek-
tin jatkosuunnitelmia. Päi-
vän kohokohdaksi nousi

Esko Simosen laaja selvi-
tys alueen läänityshistorias-
ta asiaa valaisseine karttoi-
neen. Hän oli selvittänyt
vanhoista asiakirjoista, mitä
Suvannon alueen väestölle
missäkin päin pitäjä tapahtui
ja mihin aikaan tapahtu-
mat sijoittuvat.

Kun elettiin 1500- ja
1600-lukuja, väestö alueel-
la sijoittui sinne, minne
kruunu oli kulloinkin hal-
litsija määräsi. Kruunu oli
antanut tiloja tiettyille nime-
tyille henkilöille tai institu-
tioille ja väkeä tarvittiin toi-
hin näille tiloille. Vuodelta
1712 on jo enemmän tie-
toa väestön sijoittumisesta,
vuosilta 1731-1780 on maa-
kirjoja ja henkilöverolu-
teloita.

Suvannon seudulla maista
osa kuului Valamon ja
Konevitsan luostareille. Py-
häjärvellä maita oli myös
mm. Savih, Tutshkovsky,
Pushkin ja Rusalski-suvuil-
la. Pientilallisia oli vähän.
Ruotsalaisaikana 1580-1710
monet kylästä olivat Suvan-
non alueella tyhjää, mutta
alueella oli pajarien kartta-
noita. Pyhäjärvellä asutus
keskittyi järvien tuntumaan
Pyhäjärven, Kiimajärven ja
Yläjärven kyliin. Vuonna
1632 Pyhäjärveltä tiedetään
mm. talonomistajat **Trana**
ja **Blancenhagen** sekä
Ruotsista 1646 tullut **Erik**
Michelson ja Virosta

tullut **Berent Taube**
(1646). Taube antoi nimen
Taubilan kartanalle. Ivas-
kansaareissa oli tila, jonka
omistajaksi tuli Michelsson-
nin leski ja tila pysyi useita
vuosisyymmeniä suvulla.

Venäjän hallitsijat alkoi-
vat jaella maita venäläisille
ylimyksille, sotaherroille ja
virkamiehille lahjoitusmaiksi
vuodesta 1712 alkaen Py-
häjärvellä Käkisalmen ku-
vernementissa. Taubilan
kartanon maiden omistuk-
sen siirtymisestä suvulta toi-
selle on kirjoitettu mm.
kevällä ilmestyneessä Tau-
bilan kartano - lahjoitus-
maakaudesta Fazerin aikaan
-kirjassa.

Esko Simonen kertoi esi-
tyksessään asutuksen vai-
heista karttojen kera myös
Sakkolan, Raudun ja Met-
säpirtin alueilla. Hänen laa-
jaan ja perusteelliseen selvi-
tykseen pääsee tutustu-
maan myöhemmin Su-
vannon seudun sukutut-
kijapiirin nettisivuilla
www.suvannonsuvut.net,
jonne hän on luvannut kir-
joittaa läänityshistoriaa.
Simonen on kirjoittanut
Pyhäjärven asujaimiston his-
toriasta edeten kylä kylältä
myös Facebookissa Pyhä-
järvi, Vpl-ryhmässä julkai-
tuissa teksteissä.

Sukututkimuspiirin se-
uraavat, kaikille Suvannon
seudun pitäjien alueilla asu-
neiden sukujen tutkimuk-
sista kiinnostuneille avoi-
met kokoonnotukset ovat
ensi vuonna 20.01, isäntänä
Rautu, 21.04 Metsäpirtti,
22.09. Sakkola ja 10.11.
Vuoksel.

Sukututkimuspiirin veto-
ryhmässä jatkavat Metssä-
pirtistä **Kalevi Hyytiä** ja
Harri Laine, Pyhäjärveltä
Eija Savolainen ja Esko
Simonen, Raudusta **Hel-
levi Mattila** ja **Ilmi Peson-
nen**, Sakkolasta **Leena**
Repo ja **Simo Repo** sekä
Vuokselasta **Jyrki Warvas**
ja **Seppo Äikäs**.

KAARINA
PÄRSSINEN

Esko Simosen ja Kaisa-Liisa Korhosen juuret ovat
samassa Kuusman suvussa.

Serkukset kalareissulla Keurusselällä

Sirkka Isokyykkö ja Pekka Dementjeff muis-
telivat 60 vuoden takaista kalareissuaan. Kuva:
Kirsti Dementjeff.

Sirkka Isokyykkön isä **Antti Avomäki** oli kalasta-
nut Karjalassa asuessaan Kiimajärvellä. Antin veli
Juho Dementjeff oli oppinut nuotanvedon keu-
ruulaisilta Pummilan miehiltä ja opetti Antti-veljen
nuotalle. Jyväskylästä oli ostettu nuotan kokoami-
seen tarvittavat verkkoinet ja talvi-iltaisin Juho
kokosi muikkunuotan, joka oli noin 150 metriä
pitkä ja neljä metriä korkea.

Antti Avomäki olikin innokas kalamies ja halusi
altuiseen Keuruulla asuvan veljensä Juhon luo muik-
kuja pyytämään. Avomäen perheen uudella asunto-
alueella Huittisissa ei ollut mahdollista kalastaa muik-
kuja. Matka Huittisista Keuruulle oli sen verran pitkä
ja mutkainen, että autokyyti oli paras vaihtoehto.
Niinpä Sirkkan vanhin veli **Eino Avomäki**, joka
omisti auton, oli näitä matkoja kyytimässä. Antti
vierailikin usein kalastamassa keuruulla. Mukana oli
usein mm. **Tauno Tomperi**.

Antin lapsista Sirkka oli joskus kalareissuilla muka-
na ja Juhon perheestä **Pekka**, **Hilkka**, **Veikko** jne.
Juhon perheessä oli kahdeksan lasta, mutta jokaiselle
kalavieraalle löytyi aina yösija.

Kun nuotta antoi runsaasti muikkuja, kalaa jäi yli
oman tarpeen. Pekkakin kävi usein muikkujen myyn-
täreissuilla esimerkiksi Mäntässä. Hän aloitti myynti-
matkat yksin jo 14-vuotiaana ja punnitsi kalat kouk-
kupuntarilla Mäntän torilla. Muikut myytiin myös
Mäntän klubille tai Osouskaupalle ja tuoreet kalat
olivatkin haluttuja. Venematka Keurusselän yli oli
yhteen suuntaan noin 15 kilometriä. Muikkulaatikot
olivat veneen keskellä ja mahdollinen kaveri istui
keulapuolella.

Taas kerran Pekka lähti 1950-luvulla muikun-
myyntiin Mänttään ja istui veneen perällä moottori-
venettä ohjaten ja Sirkka istui kaverina keulassa.
Kuoreita heiteltiin veteen ja lokit saattelivat venekun-
taa. Retki oli mukava. Muikkujen myynnin jälkeen he
saivat ostaa torilta punaista limsaa. Paluumatkalla
tuuli koveni ja vastatuuli keikutti venettä. Sirkkaa
pelotti. Paluumatka kuitenkin onnistui ilman haave-
ria ja serkukset olivat tyytyväisiä kalanmyyntiretkkeen.

Nyt serkukset taas tapasivat Huittisissa ja muisteli-
vat 60 vuotta vanhaa retkeä.

Huittisissa 7.10.2017

SIRKKA ISOKYYKKÖ ja
PEKKA DEMENTJEFF

Muistokirjoituksia

Pertti Isopahkalan muistolle

Isäni, kauppias **Pertti Verner Isopahkala**, syntyi Vpl. Pyhäjärvellä, Porsaanmäen kylässä 15.10.1932. Perheeseen kuului **Hilja**-äidin, **Väinö**-isän ja **Kerttu**-siskon lisäksi **Varpumummo**. Lapsuus ennen sotia oli onnellista aikaa Kiimajärven rannalla, josta hän 4-vuotiaana kalasti ensimmäisen kalansa. Silloin Varpumummo jo sanoi, että tuosta pojasta tulee oikea kunnan kalamies. Kalastamassa ja muissa pikkupoikien harrastuksissa isällä oli kaverina **Mikko Vesikko**, joka asui naapuristossa ja oli sukua. Talvisota sekoitti kaikkien elämän. Oli lähdeittävä pois kotoa ja evakkoon.

Talvisodan sytyttyä isä oli 7-vuotias. Ensimmäiselle evakkomatkalle lähdettiin Alavudelle, Sulkan kylään. Ennen joulua ilma Alavudella oli niin kylmä, että isän äidin, Hiljan, tukka jäätty seinään kiinni, kun nukuttiin. Ei ollut polttopuita, jotta maa-japaikkaa olisi voinut lämmittää.

Alavudelta evakkomatka jatkui Huittisiin, Lauhaan, Lindin taloon. Huittisista lähdettiin jatkosodan aikana takaisin kotikylään Porsaanmäelle. Isä kertoi, että kotona, Karjalassa, heillä oli harrastuksena Mikko Vesikon kanssa etsiä maastosta ammuksia. Vällä niitä löytyikin. Suoranaime ihme oli, että amukset eivät poikien käsissä räjähtäneet.

Toinen evakkomatka alkoi vuonna 1944 vähän ennen juhannusta. Isä oli silloin 12-vuotias. Isä matkusti perheensä ja sukulaisten kanssa junaan mullivaunussa. Nyt päädyttiin evakkoon Keuruulle. Keu-

ruulla nukuttiin aluksi koulun luokkahuoneessa. Keuruulla ilmeisesti nähtiin suorastaan nälkää. Monta päivää syötiin pelkkää näkkelipää. Tosin jossain vaiheessa isä ja Mikko olivat ilmeisesti olleet läheisessä järvestä uimassa ja olivat löytäneet järvestä katiskan. Pojat olivat ottaneet katiskassa olleet kalat ja vieneet kotiin. Kalat olivat olleet niin suuria, että naisväki ei uskonut, että niitä ongelia oli saatu. Olivat kovasti moittineet poikia, että ei saa valehdella. Varpumummo oli kuitenkin sanonut, että ”mitä työ tutia-ruulla jalkii; ruokittaa vaa kalat ja syvvää pois”. Niin oli tehty eikä asiasta enää muistuteltu.

Keuruulta evakkomatka jatkui jälleen Huittisiin ja Karhiniemelle. Sitten lopulta Äetsän Villilään, Huittisten ja Keikyän rajalle, Huittisten puolelle. Villilään rakennettiin oma koti, jossa vanhemmat pitivät pientä maataloustilaa: lehmä ja vähän viljelystä ja mansikkamaata. Lisäksi Pertti ja Väinö kulkivat lähimaastossa maalaustöissä. Myös Vesikon Mikko kulki heidän mukaan taloja maalaamassa.

Vuonna 1956 Pertti innostui yhdessä isänsä Väinön kanssa ostamaan maalausliikkeen, Lataman, Lauttakylästä. Isä ryhtyi kauppiaksi. Samana vuonna Pertti ja **Aune** menivät naimisiin. Viikiminen oli samanaikaisesti, kun Kerttu-siskon hautajaiset. Elämässä on usein surua ja iloa rinnakkain.

Pian myös perhe kasvoi. **Tarja** syntyi 1957, **Pauli** 1958. Aluksi perhe asui Lataman liiketilan takahuoneessa, Leimon talossa. Elämä oli tässä vaiheessa aika

niukkaa, ilman nykyajan mukavuuksia. Kun perhe edelleen kasvoi, **Taina** syntyi 1962, asuttiin jo vuokralle omakotitalon alakerassa. **Timo** syntyi 1965. Vuotta myöhemmin muutettiin omaan, itse rakennettuun, omakotitaloon Lauttakylän Rivitielle.

Isälle työnteko, liikkeen pitäminen ja asiakaspalvelu oli yksi elämän tärkeimmistä asioista. Isä oli yrittäjä henkeen ja vereen: työtä tehtiin kuutena päivänä viikossa. Isä oli myös vuosikymmenet mukana Värätukun hallituksessa ja hallintoneuvostossa, Huittisten yrittäjissä ja Lions clubin toiminnassa. Hänet valittiin vuonna 1991 Huittisten vuoden yrittäjäksi ja samana vuonna Vuoden Väräsilmä-kauppiaksi. Toiässä isä kävi vakituisesti 83-vuotiaaksi.

Isälle oli tärkeää, että koko perhe on yrityksessä mukana. Hänen toiveensa toteutuikin, sillä Pauli, Tarja, Timo ja **Ville** jatkavat yrityksen toimintaa. Myös yrityksen muut työntekijät olivat isälle tärkeitä. Työntekijät ovat hyvin sitoutuneita työhönsä, sillä osa on

työskennellyt yrityksessä yli 40 vuotta.

Isällä riitti vireyttä ja toimeliaisuutta sairastumiseen saakka. Isä oli ikäsekseen hyväkuntoinen ja virkeä. Hän eli täysillä ja seurasi tarkasti ympäristönsä ja maailman tapahtumia. Isä piti kunnostaan huolta kävelemällä, kalastamalla, lukemalla, marjastamalla ja touhuamalla Sääksjärven mökillä. Myös pohjoisen hiihtoretket Pyhänturilla ja ruskaretket olivat vastapainoa työlle. Kaverit olivat myös hänelle tärkeitä. Kaverien kanssa kalastettiin ja matkusteltiin. Isällä oli paljon ystäviä ja tuttavuuksia, jotka lähiomaisten ohella jäivät häntä kaipaamaan.

Me kaikki muistamme isän työilleen omistautuvana persoonana, tarinan kertojana, liikunnallisena ja erilaisista asioista kiinnostuneena ihmisenä. Isä oli vahva persoona, jolla oli tiukat mielipiteet, mutta joka oli kuitenkin oikeudenmukainen ihminen. Viime vuosina isä kiinnostui yhä enemmän Karjalan sukujuuristaan elämäntaitaisena ystävänsä Vesikon Mikon innostamana. Erityisesti viime vuosina isä kertoi lapsuuden aikaisista tarinoistaan lapsilleen ja erityisesti lapsenlapsilleen **Villelle, Minalle, Tuomakselle ja Eliakselle**.

Pertti Isopahkala kuoli 30.7.2017. Häntä jäivät kaipaamaan lapset, lapsenlapset perheineen, työtoverit ja laaja ystäväpiiri.

Jäi ahkera työsi muistoksi meille, hyvän sydämes ohjeet elämään teille. Säänsä aina muistit ja huolta kannoit, et paljon pyytänyt vaan kaikkien annoit. Kiitos isä.

Pertin tytär
TAINA SALONEN

Elämänmittainen ystävyys

Vpl. Pyhäjärven Porsaanmäellä 15.10.1932 syntyi Hilja ja Väinö Isopahkalan esikoispoika Pertti. Puolitoista vuotta myöhemmin 3.3.1934 syntyi lähimpään naapuritaloon **Sivä** ja **August Vesikolle** **Mikko**-poika, pikkuveli Hilja-tytarelle. Näin Mikko muistele poikien 80 vuotta kestänyttä ystävyys:

Taloillamme oli yhteinen pihapiiri, ne sijaitivat vain parinkymmenen metrin päässä toisistaan. Pienestä asti touhuimme ja kuljimme yhdessä, Pertti edellä ja minä pienempänä perässä. Oli turvallista varttua pienessä kylässä, jossa oli vain 16 savua. Kaikki olivat läheisiä toisilleen, sukulaisiamme asui viidessä talossa, Pertin äitkin oli minun pikkuserkkuni.

Monenlaista puuhaa riitti meille pienille pojille, mutta hauskaa oli myös silloin, kun aikuiset innostuivat leikkimään kanssamme. Muistan hyvin ne monet kerrat, kun olimme sokkosilla. Tuvassa oli tilaa, kun ensin siirrettiin penkit ja pöydät syrjään ja käärrettiin matot pois tieltä.

Pertin isä Väinö osasi peuhata lasten kanssa ja mukavasti narraila. Hän oli sokkona silmät huivilla peitettyinä. Kädet levällään hän yritti saada meitä lapsia kiinni ja me juoksimme posket punaisina hiki päässä karkuun. ”Hei hei, nyt isä juksaa, ko toine silmälä näkyvis!” huomasi Pertti.

Me kaikki lapset aloimme heti torua sokkoa: ”Ei saa katsoa, molemmat silmät pitää olla huivi takana!”. Meillä isä kehotteli poikia ”Voittosil!” ”Kartu vetto!” ”Remmi niska takan vetto!” (istuvilla), ”Varvasta suuhu!” ”Jalka niska taaks!” ”Koputa otsal lattiaa!” (istuvilla), ”komuutekii siin pylyilette!”. Äiti saattoi sanoa isälle: ”Kurkista sin kammarii mitä ne pojat tekkykö, ko ähinä ja mukse vaa kuuluu”. ”Koha temajaat”, sanoi isä ja jatkoi töitään.

Sota- ja evakkoajat hitsasivat lujasti yhteen meidän kaksi Porsaanmäen evakkoipoika. Lähes 10 vuotta olimme joka päivä yhdessä. Yhdessä lähdimme sotaa pakoon vuonna 1939. Yhdessä näimme nälkää, yhdessä pelkäsime, yhdessä seurasimme vanhempien hätää. Toinen tuki toistaan huonoina hetkinä. Olimme kuin veljeksiä, kummallakaan ei ollut omaa veljeä.

Yhdessä pääsimme takaisin kotiin Porsaanmäelle vuonna 1943. Pelkäsime desantteja, kaukaisia sodan ääniä, vihollisen koneita – sota oli läsnä jokaisessa päivässä. Vuonna 1944 tuli lähtö toisen kerran evak-

Pertti ja Mikko vieraillivat juhannuksena 1953 entisissä evakkoperheissään Alavudella Sulkan kylässä. Vastaanotto oli lämmin ja sydäminen.

koon, muistan viimeisen katseen kotimäeltä Kiimajärvelle. Muistoihin ovat syöpyneet voimakkaasti myös Elisenvaaran järkyttävät tapahtumat.

Vuonna 1944 syksyllä tulimme evakkoon Huittisten Lauhanmaahan, naapuritaloihin Pertin perheen kanssa. Lauhasta Pertti ja Kerttu vanhempien muuttivat Karhiniemelle. Meidän perheemme, isä, äiti, Hilja, Hilka ja minä muutimme Lauttakylään ja sieltä Vesiniitylle.

Rippikoulun jälkeen Pertti ja minä teimme Väinön kanssa maalaustöitä, silloin kun latex-maalit tekivät tuloaan. Työkohteet olivat pitkien matkojen takana, poljimme pyörillä päivittäin 40-50 km. Jonaikin kesänä kävimme Kulovedellä lähellä Nokkia. Äetsän asemalta matkasimme, Väinö ja pojat, pyörinemme ja pensselemme Siuroon. Kulovedellä asuivat mm. Noitermaasta tulleet **Felinit ja Matikaisen Aappo**.

Pertti suoritti asepalveluksen vuonna 1952 Viestikomppaniassa Turussa, minä vuonna 1954 Uudessa kaupungissa.

Aikuisiltä muistan ne useat kerrat, kun saatuimme Pertin kanssa samaan paikkaan. Heti kuului:

”Hei Mikko, tule tän!” tai ”Katohaa poikaa, tule meij pöytä, tarjoiijaa tuokaa Mikol tuoli jot hää pääsee istuma! Mikko, mitä sie otat?”

Kerran Pertti kävi kahden tuttavansa kanssa meillä. Toinen heistä sanoi: ”Ih kättä vaste pit tulla katsoomaa jot millane mies se Mikko on, ko Pertti ain siint haastaa!”

Mieleen ovat jääneet monet vuosi-inventaariot Pertin liikkeessä, uuden vuoden vastaanotot, laivamatkat Ruotsiin, Sääksjärven huvilamatkat...

”Näin oli tähtihin kirjoitettu”, tätä Armas J. Pullan lausetta Pertti usein käytti, olivatpa asiat menneet hyvin tai huonosti.

Pertti Isopahkala kuoli Huittisissa 84 vuoden ikäisenä 30.7.2017.

**MIKKO
AUKUSTINPOIKA
VESIKKO**

Kuntien lopettajaiset

Kuvan kokous on pidetty 16.8.1948 Helsingin kauppaorkeestokoulun tiloissa. Kuvan alla on teksti, jonka mukaan kokous on ollut Karjalan luovutettujen kuntien lopettajaiskokous ja -juhla.

Kuva on löytynyt kuvan lähettäjän vanhempien albumista. Kuudes vasemmalta takarivissä on kuvan lähettäjän isoiso **Vilho Toiviainen**, kolmas oikealta takarivissä **Veikko Vennamo** ja edessä Karjalan Liiton puheenjohtaja **Eemil Luukka**. Toisessa rivissä vasemmalta vaaleassa asussa on

Pertti Hoikkalan isä Sulo O. Hoikkala ja toisessa rivissä oikealla vaaleassa puvussa **Erkki Tuuli**, tuleva Kouvolan kaupunginjohtaja.

–Pertti Hoikkalalta sain tietää, että kokous on ollut hoitokuntien lopettamistalvasta valmistelevalle kokoukselle. Äijäni Vilho oli siis kuvan

ottoaikana Pyhäjärven hoitokunnan pj.

MARTTI TOIVIAINEN

Pyhäjärvi-seuran juhlilta:

Vpl. Pyhäjärvi-seura juhli 60. toimintavuottaan Karjalatalon Yläsalissa 14. lokakuuta.

Juhlaväkeä oli saapunut runsaat seitsemänkymmentä. Erikoisvierainamme olivat seuran perustajajäsenet **Martta Heinonen** ja **Kari Uusitalo**.

Kauko Hinkkanen loi juhlapuheessaan katsauksen seuran vaiheisiin. Hän kiitteli uutteria ja uhrautuvaa työtä tehneitä seuran toimihenkilöitä ja jäseniä, jotka ovat pitäneet seuramme elinvoimaisena.

Kansanedustaja **Antti Kaikkonen** juonsi juhlan leppoisaalla tyyllillään pitäen esillä nykypäivää. Perinnettä vaali **Tuula Korolaisen** ja **Silvo Kaasalaisen** leikkimielinen viisailu Karjala-tuntemuksestamme. Seuramme ”karelianistiksi” selvisi **Lii-sa Leinistö**. Runo- ja musiikkiesitysten lisäksi oli yhteislaulua.

Kahvitarjoilun hoitivat seuramme emännät apulaisineen. **Marketta Mattila** oli leiponut suolaiset muffinsit ja **Juhani Forsberg** karjalanpiirakat.

Näytteille tuoduista muistoesineistä kirjoitetaan seuraavaan lehteen.

RIITTA HIRVONEN

Pyhäjärvi-seuran uudet kunniajäsenet:historiikin kirjoittanut Kauko Hinkkanen sekä entiset puheenjohtajat Pekka Matikka ja Kaarina Pärssinen. Kuvat: Sini Heikkonen.

Seuran perustaja- ja kunniajäsen Martta Heinonen poikansa saattamana tulossa juhlille, vastaanottajana Riitta Hirvonen.

Pyhäjärveläistaustainen Timo Pulakka aloitti juhlan soittamalla Heino Kasken Huilusonaa toisen osan.

Johannes Ijas on tuonut kunniaa seurallamme osallistumalla Karjalan Liiton hiihto- ja suunnistustestaruuskisoihin jo vuosikausia. Hänen ansiostaan seuramme on 6 / 39 KL:n urheilutoiminnan B-sarjassa (seurat alle 200 jäsentä) v 2016. Kiitokseksi Johannes Ijakselle myönnettiin KL:n harrastusmerkki.

Seuramme jäsen, kansanedustaja Antti Kaikkonen juonsi juhlamme. Hän kutsui meidät tutustumaan uudistuneeseen Eduskuntataloon ensi vuonna.

Viipurilaissyntyinen Anneli Kammonen lausui omia karjalaisaiheisia runojaan.

*Lämpimät kiitokset
kaikille teille,
jotka osallistuite ja esiinnyitte
Vpl. Pyhäjärvi-seuran
60-vuotisjuhlassa
Karjalatalolla.*

*Kiitollisina otimme vastaan onnitteluja
seuraavilta yhdistyksiltä:
Vpl.Pyhäjärvi-Säätiö, Kurkijoki-seura,
Pääkaupungin Karjalaiset, Pääsky ry,
Käkisalmen Rouvasväen Yhdistys,
Vpl.Pyhäkylä-seura ja Pärssisen sukuseura.*

Vpl.Pyhäjärvi-seuran hallitus

Anssi Hirvonen esitti kolme karjalaisaiheista laulua ja kertoi niiden taustoista. Pianistina toimi Riitta Ingelin, jolla on yllään Tuuterin puku.

Taljan sisarukset Kaarin Halonen ja Raili Huovila sekä Liisa Leinistö, joka oli yksi muistoesineiden tuojista.

Juhlaluheen pitänyt Kauko Hinkkanen totesi, että Vpl. Pyhäjärvi-seura ry on sosiaalisen yhteisönä toimintaa jo kuusi vuosikymmentä.

– Tämä on ollut mahdollista, koska seuran syntysanoissa aloitteen tehneet pioneerit ja perustava kokous ovat tietoisesti asettaneet selkeän päämäärän, jota kohti vastaisuudessa on kuljettava. Seuran perustavassa kokouksessa on jo oivallettu siloista johtokunnan jäseniä valittaessa henkilöiden erilaisuuden rakentava hyödyntäminen. Jäsenten on ollut tämän jälkeen helppo sitoutua toimintaan ja kulkea samaan suuntaan yhdessä vuosittain valitun hallituksen kanssa.

Ajatus syntyy sisäisesti, tulokset näkyvät ulkoisesti – sanoina ja tekoina. Mennäänkö seuran alkulähteille.

– Tällainen mielen työskentelyn prosessi käynnistyi pyhäjärveläisessä henkilössä **Reino Kukko**. Asiakirjat kertovat, että hän toi ajatuksensa julkis yhdistyksen perustamisesta jo vuonna 1954. Tuolloin ehdotus ei vielä johtanut konkreettiseen tulokseen. Ajatus jäi kytemään, kunnes se tuli uudelleen ulos vuoden 1957 alussa.

Kukko, aloitteen tekijä ja yhdistyspioneer, kutsui läheisiään luokseen neuvottelemaan yhdistyksen perustamisesta. Neuvottelu johti välittömästi tulokseen, perustava kokous pidettiin 9. maaliskuuta 1957 Wiipurilaisen osakunnan tiloissa Helsingissä.

– Tilaisuus oli järjestäjien mielestä hämmäntävä. Osanottajia tuli yli odotusten, arviolta noin 220 henkilöä pääkaupunkiseudulta, osa kauempaa.

Mikä mahtoi olla taustalla näin runsaslukuiseen osanottajamäärään?

– Arviossa on otettava huomioon silloinen toimintaympäristö, sodanjälkeinen yhteiskunnallinen tilanne. Pariisin rauhansopimus oli syntynyt helmi-

kuussa 1947. Tästä ajankohdasta tuli kuluneeksi 10 vuotta; oliko Reino Kukko ennakoitunut tämän, olivatko lähiajan yhteiset kokemukset suoraan saavuttaneet saapumista tilaisuuteen, mene ja tiedä. Joka tapauksessa hänen ajatuksensa ja voimakas tahtotilansa johtivat konkreettiseen tulokseen.

Perustavan kokouksen osanottajat koostuivat henkilöistä, joilla oli erilainen tausta arvoista, kasvatuksesta, opinnoista ja työelämästä johtuen. Osa oli menettänyt läheisensä sodan melkeissä. Jotain puuttui – pyhäjärveläinen yhteisöllisyys. Yksilön tuntemukset ja kokemukset tuossa tilaisuudessa saattoivat olla hyvin erilaiset. Mielen työskentely oli vilkas. Olihan heillä nyt vihdoin mahdollisuus saman kohtalon omaavina olla sekä fyysisesti että henkisesti läsnä samassa tilaisuudessa muodostamassa yhteistä tahtotilaa tulevaisuudesta. Ulkoisesta toimintaympäristöstä johtuen yhteenkuuluvuuden tunne ja henkinen turvallisuushakuisuus saattoivat olla monelle perustena tulla kokoukseen joko tietoisesti tai tiedostamatta.

– Toivo tulevaisuudesta syttyi.

Rakenne uudistui

Vuodet vierivät. Seuran toiminta käynnistyi vakaana. Perustavassa kokouksessa valitut luottamushenkilöt hoitivat tehtäviään useita vuosia.

– 1970-luvulla oli aika arvioida toimintaa. Tällöin havaittiin tarve tehdä muutoksia seuran rakenteissa. Kakkaranpaistajista kietoutui emännistö, heidän rinnallaan isännistö oli toimintaa jo vuosikaudet. Eräitä kerhoja rakenneltiin uuteen muotoon. Toiminnan alkuvuosikymmeninä oli jo havaittu, että muutos on välttämätön toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Kaikista toimimattomasta oli luovuttava ja tilalle oli perustettava uutta. Luova johtaminen sai uutta potkua.

– Nykyaajan organisaatioita kehoitetaan luovutteen ja innovatiivisuuteen. Mitä sana ”luovuus” tarkoittaa? Sana sellaisenaan sisältää itse asi-

assa kaksi kehoitusta: ”luovuus” ja ”luovuus”. On kuitenkin vaarallista, mikäli jatkuvasti luovutaan eikä ehditä uudistua. Seuran toiminnassa on jotakin, joka oli säilyttävä – seuran ydin, sen tarkoitus. On ilahduttavaa todeta, miten seuran johto on oivaltanut tämän asian jo vuosikymmeniä sitten, kiitteli Kauko Hinkkanen.

Juhliva Pyhäjärvi-seura

Julkaisuun on otettu tarkoituksella kolme puhetta viestinä jälkipolville.

– Elokuvaaneuvos **Kari Uusitalo** teki yksityiskohdasta selkoa 40-vuotisjuhlien puheessaan seuran syntytarinoita. Evertti evp. **Antero Pärssinen** puolestaan kuvasi seuran 50-vuotisjuhlissa sitä elinympäristöä, missä vanhemmamme ja esivanhemmamme ovat asuneet ja minkä seudun pyhäjärveläiset ovat joutuneet jättämään. Professori **Tuomas Forsberg** toi esille Vpl. Pyhäjärvi-juhliin vuonna 2016 kansainvälistä toimintaympäristöä, missä nyt ja tulevaisuudessa elämme.

– Nämä kolme juhlapuhetta yhdessä antavat kuvan, kuinka paljon asioita voi tapahtua yhden sukupolven aikana. Samalla ne ovat osoituksena siitä, miten ulkoiset, meistä riippumattomat tapahtumat ja valinnat vaikuttavat yksittäisen ihmisen ja häntä lähellä olevan yhteisön ja jopa koko kansakunnan elinympäristöön.

– Seuran muista juhlista juhla-ajan oman lipun nauhan maaliskuussa ja lipun vihkiminen kesäkuussa 2010 Karjalaisilla kesäjuhilla Helsingissä.

Yhteistyö, teemat ja retket säilyttävät seuran toimintaa

– Ihmiset on luotu elämään vuorovaikutteisesti toisten ihmisten kanssa ja tavoittelemaan yhdessä tärkeiksi kokemian asioita. Tämä on otettu huomioon jo seuran säännöissä monella eri tavalla, muun muassa teemakokousten kautta, kyläseittelyillä, retkillä ja yhteisillä juhlatilaisuuksilla

Kaisa-Liisa Korhonen on pitkäaikaisin seuramme toimehenkilöstä: 30 vuotta taloudenhoitajana, jäsenrekisterin ylläpitäjänä sekä tuotemyynnin hoitajana. Nyt hän on toista vuotta hoitanut sihteerin tehtäviä. Myyntituotteista tietoa lehden takasivulla. Tässä seuranaan tyttärensä Susanna Korhonen.

Anita ja Kari Uusitalo, joka oli seuran ensimmäinen sihteeri ja nyt kunniajäsen.

muiden pitkäjähydistysten kanssa. Vuorovaikutteinen toimintatapa tukee tällä tavoin seuran tarkoitusta.

– Organisaatioissa toimivat tietyt lainalaisuudet, tahdoimme niitä tai emme. Eräs hyvin merkittävä lainalaisuus liittyy vuorovaikutukseen: ”Miten järjestät vuorovaikutussuhteet toimintaympäristösi kanssa, ratkaise menestyksesi.” Tämä on siinä mielessä merkittävä, että se toimii niin pienissä kuin suurissa organisaatioissa, yksityisissä kuin julkisissa organisaatioissa. Se toimii myös yhdistystoiminnassa ja jopa valtioiden välisissä vuorovaikutussuhteissa.

Avainhenkilöiden merkitys

Kauko Hinkkanen totesi, että kaikki seuran jäsenet ovat avainhenkilöitä.

– Seura ei olisi olemassa, ellei seuralalla olisi jäseniä. Eräät jäsenet ovat kuitenkin erityisen sitoutuneita ja motivoituneita seuran toimintaan. Tämä on seuralle suuri rikkaus, sillä seuran tarkoitus toteutuu henkilöllä tasolla ja vain henkilöiden kautta. Seuran nykyisissä säännöissä todetaan: ”Yhdistyksen tarkoituksena on toimia karjalaisien ja karjalaisuudesta kiinnostuneiden, erityisesti Viipurin läänin Pyhäjärvellä syntyneiden ja heidän jälkeläistensä, kulttuurista ja etujärjestönä. Seura tekee toiminnallaan tunnetuksi Karjalaa sekä vaalii ja kehittää karjalasta kulttuuria”.

– Meillä jokaisella yksilöllä on elinkaerillämme oma tarkoituksemme. Miten olemme saavuttaneet viisauden ymmärtää oman elämäme tarkoituksen ja miten olemme osanneet kohdentaa sen hyvin tekoi- ja myötätunnon osoituksena Vpl. Pyhäjärvi-seuralle.

Aikakautensa ajattelija **Erich Stern** on osuvasti kuvannut:

”Jokaisella elämänsäkaudella on oma ydin, oma tarkoituksensa. Sen löytäminen ja hyödyntäminen on yksi elämään liittyvistä tärkeimmistä kysymyksistä.”

– Vpl. Pyhäjärvi-seuralle on ollut onni, että on löyt-

nyt henkilöitä, joilla oman elämän tarkoitus on ollut yhdensuuntainen seuran tarkoituksen kanssa. Vaikutukset näkyvät käytännössä. Seuran tarkoituksen sisäistänyt henkilö toimii yhteisesti sovitun päämäärän suuntaisesti omaa näkemystään, vakaumustaan ja kokemustaan hyödyntäen. Jokainen yksilö toteuttaa omaa erityistehtäväänsä tietoisena siitä, että toiset toteuttavat omaansa ja tavoitteet saavutetaan vain, kun ponnistellaan yhdessä. Tämä on valtava voimavara seuralle.

– Esimerkkinä mainittakoon, että tällainen henkilö on muun muassa seuramme naispioneer **Toini Pelkonen**.

– Jo toiminnan alkuvuosina on todettu, että on mukava havaita, miten samanarvoisia seuramme jäsenet ovat. Tämä tarkoittaa, että kaikki elämäntehtävät ovat yhtä arvokkaita ja täyttävät omaa tarkoitustaan kuten palapelin palaset.

– Seuran toiminnassa on havaittavissa vuorovaikutteinen, osallistava ja kehityslähtöinen johtamisen traditio. Perustajajäsenen tahotila ja työn jälki ovat näkyneet näihin päiviin asti. Seuran arvostus on säilynyt, koska sillä on ollut monipuolista annettavaa jäsenille. Sitoutuneet ja motivoituneet henkilöt ovat omalla työllään ja esimerkiksi olleet avainasemassa. On ihailtavaa, miten vastuunottoa kykyisiä henkilöitä seuralalla on ollut mukana toiminnassa. Seuran ”hiljainen tieto” on siirtynyt vuosien saatossa luontevalla tavalla vastuunkantajilta toiselle. Vahvuudet ja joustavuus ovat säilyneet. Niitä kokemukseen myötä vahvistaa seuran on pysynyt elinvoimaisena hupenevista henkilöresursseista huolimatta.

Lahjoitukset

Vpl. Pyhäjärvi-seura on saanut vuosikymmenien saatossa hyvällä sydämellä annettuja lahjoituksia.

– Merkittävien toimien lahjoitus, nuorisokasvatukseen ja urheiluun liittyvä, oli

opettaja **Paul Miikkulainen** perikunnalta saatu Enkkuun tyttöjen hiihtokilpailuissa voittama kiertopalkinto, tinamalja 1930-luvulla. Seuran ja kotikristinjohtajien asemasta olisi huolehdittava siitä, että lahjoitukset saavat tulevia sukupolvia ajatellen arkistolaitoksista pysyvän kodin.

Tulevaisuus

Vpl. Pyhäjärvi-seura on kaiken aikaa matkalla menneisyydestä sen itsensä määräämään tulevaisuuteen.

– Menneisyys on koostunut päätöksistä, joiden vaikutukset ovat nähtävissä ja jotka on hyväksyttävä sellaisenaan. Menneisyydessä on ollut asioita, joista oli luovuttava, seuran toiminnan tarkoitus on kuitenkin säilytettävä ja sitä on rikastutettava uudistuneilla toimintatavoilla.

Tulevaisuus tähtää jatkuvan uudistumiseen.

– Haasteeksi muodostuu seuran sisäinen uudistuminen ja muuntautumiskyky sekä ulkoisten ilmiöiden vaikutusten ennakointi. Sisäisistä tekijöistä ovat olennaisia käytettävissä olevat henkilöresurssit. On huomattava, että sisäinen aktiivisuus pitää seuran identiteettiä yllä. Sitä enemmän kuin jäseniä vähenee seurastamme, on jokaisen toimintaan jääneen jäsenen merkitys seuralle kasvanut.

Seura joutuu elämään jatkuvasti muuttuvan ulkoisen ympäristön vaikutuksen alaisena.

– Tällaisina tekijöinä mainittakoon toimintaympäristömme poliittiset, taloudelliset, tekniset ja sosiaaliset tekijät, joilla kaikilla on vaikutuksensa seuran jatkuvan muutoksen ja kehityksen tilaan. Yhteistä molemmille on herkkyyks tunnista kulloinkin esille tulevat muutokset.

Puheensa lopuksi Hinkkanen totesi, että yksi Pyhäjärvi-seuran tärkeimmistä menestystekijöistä vuosikymmenien saatossa on ollut yhdessä menestymisen taito!

Vainajain päivänä

Tulimme kaukaa satojen salojen takaa muistoissa tulimme tutuille maille portille kalmiston, jossa rakkaamme makaa missä haudat on jääneet hoitoa vaille.

Tulimme tietä valkoisen pappilan rantaan yli katsoimme järvemme sinisen aallot sen loiskivat puhtaaseen santaan kuin tuutulaulua poluille ihmisen.

Kuin lausuen lohduksi pysähtyville:
”Näin elokin vierivi rantansa saavuttaen elon aallokko usein on vaikea vaeltaville mutta ranta suo sataman rauhallisen.”

Tuulikannel soi jossain pappilan puolla haavanlehti rannalla värisee lepattain kotikylä on vastarannalla, tuolla – kasvot huuhtomme käännyimme eteenpäin.

Kirkkoahon nurmikko askelten alla kuitunut on kuni marraskuu pilvet valkeat soutelee taivahalla on alaston kesäinen lehtipuu.

Kirkon portista käännyimme kirkon luoksi ei – rauniokasahan siinä on ei tapulia enää – minne lapsosen juoksi – minkä torni katseli taivohon.

Mutta paikka oli pyhä – hiljennyimme me temppelissä ennen veisattiin kellokapulin viereen katseen loimme siinä se seiso vakaana niin.

Me pyyhimme kostean kyynelemme ja lähdimme puistikon käytävää vain hiljaa kuuluvat askeleemme ei kaikua jälkeemme jää.

Tuossa piti olla sen tutun haudan tuossa uinu siskoni lapsosen sota on katkaissut ristin raudan isoisän nimeä löydä en.

Unessa sanoit isoäiti mulle ”pidä huolta mun virpovitoistain” silloin toin minä pajunkissat kummalle sulle nyt voin ne ojentaa muistoissa vain.

Tuossa sinun on äitisi, isäsi hauta tuossa pienoinen risti lapsesi sun on katkennut pudonnut nimetty lauta – ei päässe syömmessä, unhoitettun.

Me kuljemme parihuoneen kautta kiviaidan nousemme rappuset nuo ken ei pääse, häntä kilvan toiset auttaa jo pääsemme rautaisen portin luo.

Se portti oli kerran usein auki sen äärellä paareilla makasi hän jota surmannut ei heikkous, tauti – veri pulppusi sydämen lämpimän.

Siinä risti valkoiset rivissä hiljaa kankaan kastikkaat tuulessa heilahtaa on parasta hehkeintä Taivahan viljaa – emme heitä voi muistoissa unhoittaa.

Niin kuljemme rivistön toiseen päähän ensi risti siellä niin, niin juuri tuo nyt seisomme hiljaa niin hiljaa tähän minä polvistun lähelle ristin tuon.

Minun poikani, maalleni sinut annoin uhrin kalliin mitä mä antaa voin lapsen rakkaan sun etehesi kannoin vaikka sydämin itkin ja vaikeroiin.

On lähellä siinä monen isä ja veli he uinuvat unta niin rauhaa heidät muistamme sellaista kuin he elivät taisto loppui he saavutti rauhan maan.

Täällä puistossa uinu myös monen äiti monen lapsi on siunattu lepäämään on he Jumalan muistoissa vaikka jäikin miksi toivoton saavumme itkemään.

Me siunaamme rakasta muistoansa muistoin riennämme missä on rinnemaa ei taitu vaan taipuu rajainen kansa toivoretkellä kohdata saa.

Me kuljemme täällä kohtalon teitä ja siunaamme heitä ken sinne jäi he muistoissa lähellä ovat meitä me myöskin riennämme Kotiin päin.

Taivaan Kotiin johon täältäkin moni jo rakkaitten joukkoon siirtynyt on monen kirkkomaan multiin heitä peitelty ompi yhteismatka kaikilla on – taivohon.

HILJA MATIKAINEN

(o.s. Hatakka) 1.11.1953

Julkaistu kirjassa ”Matkan varrelta”

Runon lausui Satu Holma viime kesän Pyhäjärvi-juhilla seppelienlaskun yhteydessä Pyhäjärven kirkon muistomerkillä

”Me kuljemme täällä kohtalon teitä ja siunaamme heitä ken sinne jäi”

Harjavallan karjalaiset koolla

Harjavallan Karjalaseuran tarinapäivä pidettiin 5.11.2017 Harjavallan toimintakeskuksen uusi-tiloissa, jotka remontin myötä ovat saaneet uuden ilmeen. Uusien kalusteiden lisäksi keittiön laitteet ja astiat on uusittu, kuten myös sosiaalitalat ja valaistus. Paikalla oli kahvittelemassa ja tarinoiden parikymmentä henkilöä.

Seuraavaksi kokoonnumme joulujuhlan merkeissä sunnuntaina 26.11.2017 klo 13. toimintakeskuksessa nauttimaan joulupuuroa ja muita pöydän antimia sekä laulamaan joululauluja. Ehkäpä Korvatunturin joulupukkikin löytää tien luoksemme osoitteen Koulukatu 4, jos otat pienen paketin mukaasi.

Tervetuloa toimintaan mukaan myös uudet jäsenet!

YRJÖ S.
KAASALAINEEN

Jalanjäljissä

Kuljemme jalanjäljissä sankariemme, kuuntelemme, selostuksiaan seurailemme, miten olikaan veljillä vaikeaa, olihan kyseessä rakas isänmaa.

Kaatua kentillä taistojen toi lastemme uuden huomisen. Verellä ostettu isänmaa, siitä sankariristi muistuttaa.

Vaalikaa muistoa kallista, olette onnenne armoilla. Tien raivasivat esi-isämme turvaksi kotikotuntunne.

Veli ei vaikeri vaivojaan, ei siellä sängyn pohjallakaan, hymyhuilin hiljaa kuiskaa vaan ”tämä täytyi tehdä turvaksi isänmaan”.

SUOMA SAARINEN

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön sääntöjen muutokset on vahvistettu

Säätiölaki muuttui kaksi vuotta sitten. Vuodelta 1930 peräisin ollut säätiölaki korvattiin uudella lailla, joka tuli voimaan 1.12.2015. Säätiöllä on lain voimaantulosta kolme vuotta aikaa muuttaa sääntönsä vastaamaan uuden lain määräyksiä.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr perustettiin vuonna 1948 nimellä Pyhän-Säätiö. Vuodesta 1998 säätiön nimenä on ollut Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö. Kirjaimet sr nimen perään tulivat nyt uuden säätiölain myötä, sillä aikaisemmin rekisteröityjen säätiöiden nimen loppuun liitettiin automaattisesti tunnus ”sr”, joka tarkoittaa rekisteröityä säätiötä.

Säätiön sääntöjen muuttamista uuden lain sääntöjen mukaiseksi alettiin valmistella heti alkuvuonna 2016. Sääntöjen muuttaminen tuli käsitellä kahdessa peräkkäisessä hallintoneuvoston kokouksessa. Nämä kokoukset olivat 12.8.2016 ja 18.3.2017. Tämän jälkeen uudet säännöt vielä tarkastettiin Patentti- ja rekisterihallituksessa. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön uudet säännöt rekisteröitiin säätiörekisteriin 16.6.2017.

Kovin suuria muutoksia sääntöihin ei tullut. Joitakin sanamuotoja yksinkertaistettiin, joitakin kohtia muutettiin vastaamaan nykykäytäntöä, joitakin kohtia jätettiin pois, koska niistä määrätään suoraan laissa, joitakin menettelyjä yksinkertaistettiin jne. Sääntöjen ”säätiön tarkoitus” kohtaan lisättiin ”pyhäjärveläisten jälkeläiset”, jotta säätiö tulevaisuudessakin voisi toteuttaa tarkoituksensa. Muuten säätiön tarkoitus pysyi entisellään. Sääntöjen mukaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön tarkoituksena on ”karjalaisen ja ensisijaisesti entisen Viipurin läänin pyhäjärveläisten ja heidän jälkeläistensä taloudellisen ja henkisen toiminnan tukeminen ja kehittäminen”. Käytännössä suurin muutos säännöissä lienee, että nyt säätiön hallituksessa on viiden jäsenen sijasta neljä jäsentä.

Voimassa olevat säännöt ovat kokonaisuudessaan nähtävissä säätiön kotisivuilla.

KIRSTI NASKALI

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies

Taubila – herraskartano uusklassiselta ajalta

Uusklassismi on arkkitehtuurissa 1700-luvun puolivälistä osittain 1850-luvulle vaikuttanut tyyli, joka ihannoit ja jäljitti varsinkin antiikin Kreikan taiteen selkeitä ja kurinalaisia puhtaita muotoja.

Arkkitehti **Juhani Vikstedt** oli lähes 100 vuotta sitten kiinnostunut 1800-luvun kartanoista Itä-Suomessa. Taubila oli yhtenä kohteena. Hän kuvailee kirjoituksessaan kartanoiden rakennuspaikkaa, tyyliä, rakennusaineita, piirustuksia, sisustusta ja suunnittelijoita.

Kirjoituksesta on pääteltävissä, että Taubilan kartano edustaa tyyppillistä 1800-luvun uusklassista tyyliä. Arkkitehtuurin lisäksi Taubilasta on olemassa paljon muuta vaiherikasta tietoa, jonka tämän sukupolven vanhemmat, niin isät kuin äidit, voivat siirtää jälkipolville.

Viipurin läänissä sijaitsevien herraskartanoiden lukumäärä oli huomattavan suuri. Niitä kutsuttiin yleensä nimellä ”hovi”. Niitä ei suuruutensa, ikänsä ja historiallisten muistojen ja omistajien kuuluisuuden puolesta voitu rinnastaa maamme länsi- ja eteläpuolella oleviin vastaavansiin kartanoihin. Vikstedt kuvailee itäsuomalaisia uusklassiselta ajalta polveutuvia rakennuksia muista Suomen kartanoista helposti erottuvaksi omaksi erikoiseksi tyyppiä ja *”unsaitsevat niin ollen vanhojen taidemuistojemme joukossa tulla huomioon otetuksi”*.

Kartanorakennusten *asemapaikoiksi* oli yleisesti valittu lähelle järven rantaan sijaitseva loivasti veteen viettävä rinne. Rakennukset sijaitsivat lähellä toisiaan ryhmittyinä nelioön keskikokoisen pihamaan ympärille. Päärakennus oli pihan eteläpuoleisella sivulla, pohjoispuolella talousrakennukset, itä- ja länsipuolella tilanhoitajan ja työntekijöiden rakennukset.

Pihaa ympäröi puusto, joka näennäisesti muodosti suljetun kokonaisuuden. Päärakennusta reunusti puusto, josta lähti kaunis etelään johtava puutarhan kahtia jakava rantapolku järven rantaan.

Taubilassa ikivanhat lehtikuuset levittivät jätävät oksansa yli tien muodostaen rantapolulle holvimaisen portin. Taubilan päärakennukseen johti maantietä tuolle ajalle tyyppinen suurten lehtipuitten muodostama lehtokuja.

Aikakauden *rakennustyyli* ominaista olivat sym-

Taubilan kartanon päärakennus, vesivärimaalaus Victor Svaenetic.

metrinen ulkoinen käsittely, loivankalteva päätykolmio, josta etupihan että rantapihan puolelta. Keski-koiset kuusijakoiset ikkunat sijaitsivat säännöllisen välimatkan päässä toisistaan. Päätykolmiossa ikkuna oli puoliympyrän muotoinen.

Vikstedt totei, että Taubilassa näkyi olevan *”korinttilainen kapiteeli”* vallalla. Hän myös epäili, että *”bennonhennot tuel”* olisivat valurautaa. Siihen viittaisivat pylväiden päät, tuskin puusta olisi tehty näin ohuita tukia.

Asia jäi arvoitukseksi. Mikäli pylväät olisivat olleet valurautaa, niin päärakennuksen palon jäljiltä olisi luultavasti löytynyt pyhäjärveläisten takaisinpaluun aikana syksyllä 1941 jokin kyseiseen materiaaliin viittaava tunnusmerkki (kirj. huom.).

Itäsuomalaisen herraskartanon päärakennuksen *pohjapiirustus* oli säännöllinen suorakulmio. Sen pituus-suunta oli tavallisesti idästä länteen. Eteläinen pitkä sivu suuntautui puutarhaan, Taubilassa myös järvelle. Pohjoinen sivu suuntautui pihamaalle, Taubilassa sen ohella sisääntulotielle.

Päärakennuksissa oli huomattava määrä asuinhuoneita, keskipisteenä suuri sali. Keittiö sijaitsi joko itä- tai länsipäässä, varsinaista sääntöä ei ollut. Päärakennuksen viereen idän puolelle oli rakennettu siipirakennus, jonka erillään olevat osat oli sidottu matalalla katetulla pylväikköillä päärakennukseen. Taubilassa tämä katettu tila johti keittiöön.

Pääsisäänkäyntiä oli kaksi: toinen pihan ja toinen

puutarhan puolella. Vieraat tulivat pihan puolelta. Sisäänkäynnin jälkeen oli välittömästi suljettu ulko-/sisäeteinen, josta vieraat pääsivät ainoastaan kolmeen huoneeseen, yksi niistä oli sali. Taubila oli poikkeus. Ulkoeteisen paikalle oli rakennettu kartanoissa usein esiintyvä pylväikkö.

Taubilassa puutarhan puoleisen sivun keskustaa koristi ajalle tyyppinen juhallinen pylväitten kannattama päätykolmio, mikä ratkaisu hakee vertaistansa länsipuolelta maamme. Pylväikkö muodosti vilpolaan, jonka keskustasta mahdava portaikko laskeutui alas puutarhaan ja rantaan. Porasta reunustivat rehevät kukkaistutukset.

Herraskartanot on *kerrostuvun* puolesta voitu jakaa kahteen luokkaan: yksikerroksisiin ja kaksikerroksisiin rakennuksiin. Taubila edusti kaksikerroksista ratkaisua. Ratkaisu on erikoinen, vain keskusta on kaksikerroksinen. Tämä ratkaisu oli suurelle osalle kartanoista tunnusmerkinä. Näissä kartanoissa toinen kerros sisältää suuren salin ja enintään kaksi pienempää huonetta ja vaatimattoman eteistilan, johon alhaalta tuleva porras johtaa.

Kartanoiden *seinärakenteen*ä on käytetty puuta. Perustukset olivat luonnollisesti kiveä. Seinät tehtiin ikimetsistä hankituista honkapuista salvokseen ja päällystettiin ulkoapäin laudoituksella. *Kattamiseen* käytettiin suuressa määrin *”rantalevyä”*.

Itäsuomalainen herraskartano ei *sisustuksen* puolesta vetänyt vertoja maineikkaille Länsi-Suomen aatelisasunnoille. Lattioihin käytettiin honkapuuta, joskus jopa valtavista leveistä lankuista tehtyinä. Tammi-parketit tuli vain harvoin kysymykseen. Seinäpinnot oli verhoiltu tapetilla. Sisäkatto siiveltiin rappauksella, jossa tulivat kyseeseen voi-

makkaat ja karun yksinkertaiset profiilit.

Asunto oli useassa tapauksessa porvarikoti, joka oli kalustettu vanhanaikaisilla muhkeilla huonekaluilla. Loisto ja kultaus puuttuivat. Valkoinen uuni oli tavallisesti huoneen nurkassa, pronssi- tai kristallikruunu katossa ja seinillä siron yksinkertaisissa kehyksissä vanhoja maalauksia suvun entisistä jäsenistä.

Niiden joukossa oli rokkokopukuisia ja tekotukassa koreilevia ”vallasnaisia”, sotaurhoja kirjavine arvomerkkeineen, vakavan näköisiä virkamiehiä kuin myös vaatimattomasti puettuja porvarihenkilöitä. Keisari oli luonnollisesti päässyt mukaan, mutta tanssitar- ja rakastajatar oli sijoitettu kreivin yksityishuoneen seinälle, kuten eräässä Taubilan sisäkuva on sittemmin ilmennyt.

Mistä *kartanoiden esikuvat* ovat löydettävissä? Keitä ja mistä olivat rakennusten suunnittelijat?

Tieto on useassa tapauksessa jäänyt epäselväksi. Tiedetään, että **J.C.L. Engel** (1778–1840) on *”piirustanut”* joitakin rakennuksia Kanaksella, mutta esimerkiksi Taubilan osalta siihen ei ole saatu vahvistusta.

Vikstedt toteaa kirjoituksensa lopuksi, ettei myöhempi aika aina osaa antaa arvoa vanhalle ja kauniille. Monet taitamattomasti tehdyt korjaukset ja puuttuva kyky kauniin taiteen oikeaan ymmärtämiseen ovat osoituksena tästä.

”Sota ja tulipalo ovat nekin jättäneet jälkensä. Jotain on tehtävä pelastaaksemme tuleville sukupolville edes kuvan siitä kauniista, minkä menneisyys on meille kalliina perintönä jättänyt... Kumpi yleisistä tai yksityisistä varoista saataisiin kokoon esim. 30 000 mk vanhan kunnianarvoisan herraskartanoidemme mittaukseen ja

Taubilan kartanon perinnetiedon tallennuksessa ovat Taubilan henkilöstö ja pyhäjärveläiset tehneet vuosikymmenien saatossa sen, mikä tehtävissä on. Mikäli pyhäjärveläistaisten henkilöiden kotiarkistoista vielä jotain löytyy, pienikin yksityiskohta on tallentamisen arvoista.

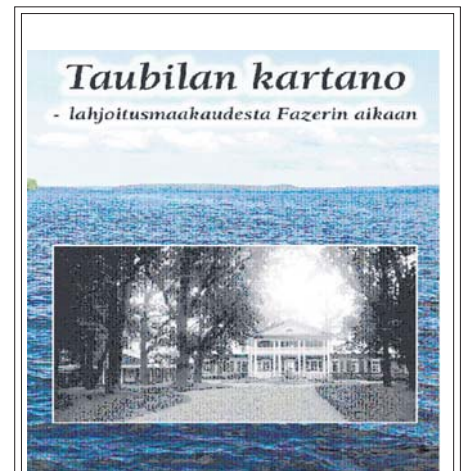
KAUKO
HINKKANEN

Lähteet:

Vpl. Pyhäkylä-Seura 2017: Taubilan kartano – lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan.

Juhani Vikstedt 1920: Itäsuomalaisia herraskartanoita uusklassiselta ajalta. Kirjasta: Tekniskaklubben i Wiborg: 25-års festkrift 1895–1920. Viipurin teknillisen klubin 25-vuotisjuhlajulkaisu.

valokuvaamiseen, niin olisi hyvä alku jo tehty ja vankea perustus laskettu kotoisen rakennustaitemme jatkuvalla tunnetuksi tekemiselle”.

Hyvä jouluvinkki:
hanki lahjaksi uutuuskirja
sukulaillille ja ystäville!

Taubilan kartano –
lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan
176 sivus n. 150 valokuvaa koko B5
Hinta vain 30 euroa + läh. kulut.

Lisätietoa ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä
ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhaajarvi.fi> kirjapuoti.
Vpl Pyhäkylä-Seura.

Suomi
Finland
100

Taistelu Pyhäjärven asemalla sata vuotta sitten

Marraskuun 20. päivänä 1917 punaisten ”kenraali” **Heikki Kaljunen** lähti joukkoineen junalla Käkisalmeista etelään. Illalla käytiin Pyhäjärven asemalla punakaartilaiden ja Pyhäjärven suojeluskunnan välillä aseellinen kahakka.

Tätä ennen punaiset olivat katkaisseet puhelulinjat. Ainoastaan rautatiepuhelin toimi. Suojeluskunnan päällikkö **Jalmari Pusa** oli luvannut nimismiehelle huolehtia järjestyksestä paikakunnalla lakkovikon aikana. Myös yövartiot olivat liikkeellä.

Edellisenä päivänä tuli tieto, että Raudusta on tulossa lakkolaisjuna, jossa on 150 Raudun punakaartilasta. Heidän tarkoituksenaan oli miehittää rautatieasemat ja asettaa eri pitäjien lakkokomiteat. Kun juna saapui asemalle, suojeluskuntalaiset ilmoittivat, että Pyhäjärvellä ei sallita väkivaltaisuuksia eikä aseman miehitystä. Junassa olleet miehet lausuiivat kovia uhkauksia, mutta juna jatkoi matkaa Käkisalmeen. Seuraavana aamuna suojeluskunta hälytettiin asemalle. Sinne saapui noin 200 miestä.

Tultuaan Käkisalmeen lakkolaiset, joihin oli liittynyt Pyhäjärven punaisia, esittivät Kaljuselle pyynnön lähteä kurittamaan Pyhäjärven suojeluskuntaa. Iltauhmässä punaiset lähtivät junalla Käkisalmeista kohti etelää. Pyhäjärven asemalla ei tiedetty Kaljusen kaartin tulosta. Siellä odotettiin lakkolaisten paluuta ja toivottiin, että saataisiin heidät neuvottelemalla luopumaan aseman miehittämisestä.

Kun tuli tieto, että pohjoisesta lähestyy juna, Pusa käski pitkällä aseilla varustautuneita miehiä vettäytymään kauemmas aseman valopiiristä, ettei heidän läsnäolonsa kiihdyttäisi punaisia. Asemalla oli noin 150 miestä, joilla oli 25 haulikkoa, kolme luotipyssyä ja jonkin verran taskuaseita. Erään arvion mukaan suojeluskuntalaisilla oli enintään 60 asetta. Punakaartilaisilla kerrotaan olleen 200 sotilaskivääriä. Aseettomat suojeluskuntalaiset jäivät seisomaan asemarakennuksen eteen junan saapumista odottamaan.

Punakaarti yllätti suojeluskuntalaiset täydellisesti. Kaljunen oli vetänyt miehensä jo kauempana ketjuun. Punaisten avasivat odottamatta tulen asemalla olevia kohti. Kun suojeluskuntalaiset olivat selvinneet ensi hämmä-

tyksestä, he alkoivat vastata tuleen. Laukausten vaihtoa jatkui jonkin aikaa. Pian valkoiset huomasivat olevansa saarroksissa. He koettivat peräytyä pitkin radan vartta etelään. Jotkut onnistuivat, mutta 30 miestä jäi punaisten vangiksi, heidän joukossaan myös Pusa.

Suojeluskuntalaisista olivat taistelussa kaatuneet talollinen **Heikki Pärssinen** Alakylästä, talollisen poika **Juho Inkinen** Pyhäkylästä ja autonkuljettaja **Kalle Tanninen** Alakylästä, lisäksi kuusi oli haavoittunut.

Vankien kohtelu oli julmaa. Pusa lyötiin neljästi pistimellä päähän, ja tainnoissa maaten hän joutui virumaan rautatievaunussa lähes vuorokauden. Seuraavana päivänä vangittiin muun muassa kunnallisen suojelutoiminnan puheenjohtaja **Gösta Francke**, jota Kaljunen käsitteli samoin kuin Pusa. Rautatievaunussa vankina ollut Francke sai lähetettyä vaimolleen useaan kertaan taitetun käyntikortin, jossa luki: ”Minut on tuomittu kuolemaan”.

Kaljunen oli esittänyt Franckelle **August Vesleyn** nimikortin, jonka toisella puolella luki, että tämä oli määrännyt Kaljusen rannkaisuretkikunnan päälliköksi. Pitäjän kappalainen **O. H. Vuorivirta** meni punaisten vartien uhkailusta välittämättä puhuttelemaan Kaljusta. Tämä lienee saanut Kaljusen lopettamaan vankien kuulustelut ja jatkamaan matkaansa kohti etelää.

Usea onnistui pakenemaan pimeän turvin. Haavoittuneista on hyvin vähän tietoja. Mainittakoon suojeluskuntalainen **Heikki Iisakki Tomperi**, joka oli syntynyt 24.12.1897. Kuula meni sisään hänen oikeasta olkavarresta selkähäkkeen ja lääkärin **Emil Luukkosen** poisti luodin leikkaamalla. Tämä ei lannistanut nuorta miestä, vaan hän ilmoittautui vapaaehtoisena valkoisten joukkoihin. Hän osallistui Raudun taisteluun, jossa hän haavoittui uudestaan kirkonkylässä. Nyt luoti lävisti vatsan olkapään, tuli ulos oikealta ja räjähti.

Useat suojeluskuntalaiset, hovin maastot hyvin tuntien, pakenivat pellon oja pitkin. Arvellaan, että punaisia kaatui 22 ja myös muutamia haavoittuneita menehtyi. Pyhäjärvelle jäi punaisten vartiosto vahtimaan paikallisten punaisten kanssa vankeja ja jatkamaan puhdistustyötä.

Elintarvikkeiden ja aseiden haaskelu jatkui kaksi päivää aina pitäjän eteläimpiä kylä myöten. Sortanlahden satamakylässä

esiintyivät erityisesti sikäläiset **K. Vuorinen** ja **V. Ketunen** hillittömästi Kaljusta matkien.

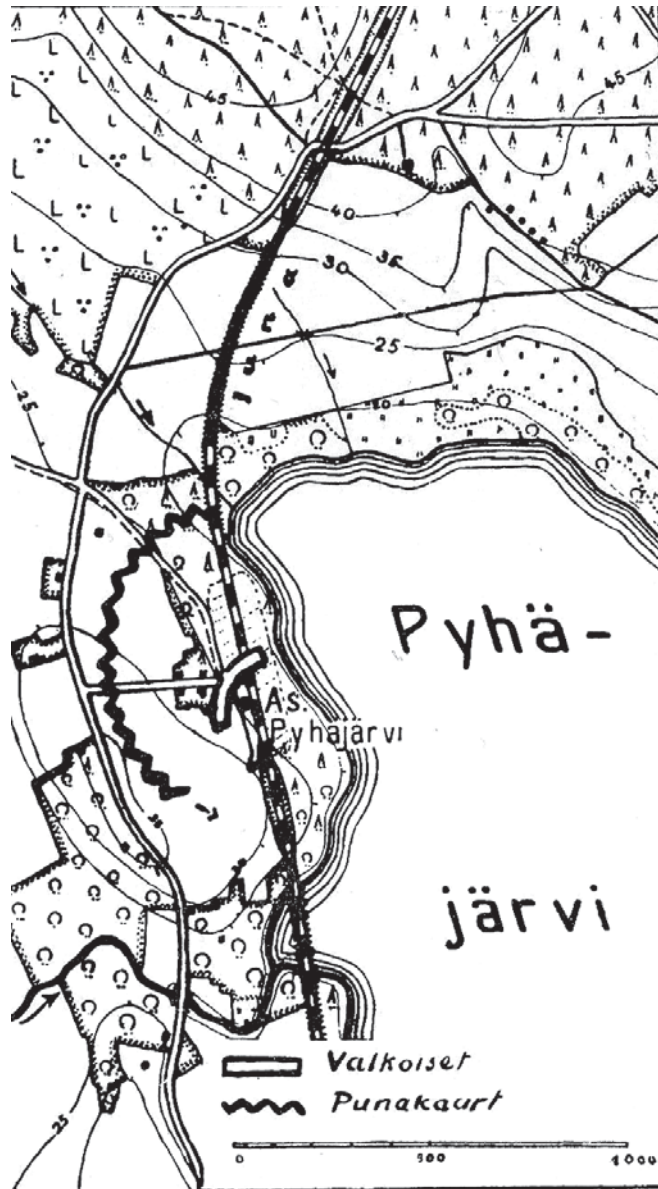
Häirintä ulottui jopa Pyhäjärven kirkkoon, jossa oli meneillään Juho Inkisen siunaustilaisuus. Eräs vasemmistolainen uhitteli siellä miehiä pysymään aloillaan, ”ettei tule enempää vainajia”. Punaisten johtomiehiin kuulunut **Miettinen** kuulutti kirkon käytävällä kesken papin siunauspuheen, että kaiken järjestäytyneen työväen piti heti saapua kokoukseen seuratalolle.

Pyhäjärven tapahtumat nostattivat suutumuksen koko Etelä-Karjalassa. Vaikka vastarinta päättyi surkeaan lopputulokseen, Pyhäjärven talonpoikien esimerkki alkoi vaikuttaa myös muissa Kannaksen pitäjissä – toisin kuin Kaljunen joukkoineen oli ajatellut.

Retkikunnan johtajan, Heikki Kaljusen, sortavalalaisen seikkailijan, menneisyys oli varsin kirjava. Hänen uransa alkoi kirjapaino-oppiilana Sortavalassa. Luonteeltaan levottomana hän kyllästyi tehtävään ja lähti sirkukseen mukaan. Hän lienee hahmunnut myös näyttelijäksi.

Tämän jälkeen hän suuntasi Venäjälle, missä hänen kerrotaan asustaneen varakkaan naisen ”turvattina”. Myöhemmin hän toimi verhoilijana ja satula-seppänä. Sirkuksessa hänet valmennettiin hyväksi sa-

Pyhäjärven aseman taistelun kartta, marraskuun vuonna 1917. Kuva; Väinänen 1999.

Pyhäjärven aseman taistelun muistokivi Pyhäjärven asemalla ilman laattaa. Kuva: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö.

Pyhäjärven aseman taistelun muistokiven kupaalattua, joka säilytetään Sastamalan seudun museossa. Kuva: Studio 96 Vammala / Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö.

Pyhäjärven asema. Kuva: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö.

lonkiampujaksi. Miellyttävä ulkonäkö, hieman si-
lottunut ja häikäilemätön
käyttö takasivat hänelle
uran tietyn kansanosan vil-
litsijänä. Tällä ensimmäi-
sellä matkallaan hän halusi
näyttää, mihin hän pystyy.
Myöhemmin on todettu,
että punaisten rintamalah-
kon päälliköistä tiettävästi
kukaan ei tehnyt yhtä mon-

ta murhaa kuin Kaljunen.
Viipuriin palattuaan ret-
keläiset kerskailivat urotöi-
lään. Pyhäjärveltä lähties-
säan Kaljunen uhkaili, että
seuraavalla kerralla hän ei
jätä kiveä kiven päälle.

Kaljunen teot Pyhäjärvellä
tekivät vaikutuksen myös
naapuripiirissä. Huoli yh-
teiskuntarauhan säilymisestä
kasvoi Sakkolassa, Rau-

dussa, Metsäpirtissä ja
Vuoksella.

Joulukuussa 1917 tehos-
tettiin suojeluskuntaisten
koulutusta. Ala-Vuoksen
pitäjien edustajat kokoon-
tuivat 12. joulukuuta tiivistä-
mään yhteistyötä ”Yhdek-
sän pitäjän liittona”.

KAUKO
HINKKANEN

Lähteet:

Väänänen Kalle: Vaino-
tien vartijat. Etelä-Karjalan
maanpuolustushistoriaa.
Viipuri 1939, näköispainos
Helsinki 1999.

Suvannon seutu 1917-
1921, elämää ja ihmiskoh-
taloita. Suvannon seudun
paikallishistorian työryhmä
2015.

WERNITSAN VIJELYKSILTÄ SORTANLAHDEN KAUPPAPAIIKKAAN

Kyläkirja kertoo Vpl. Pyhäjärven Wernitsan,
Sortanlahden, Haapalan ja Rautakorven
kylähistoriaa. Tarinoiden tukena selkeät
karttalehdet.

Hinta 40 euroa + postitus ja pakkaus.

Kirjan toimittanut Ikaalisten Karjalaseura
Yhteystiedot, puh. 040 734 28 65 /
sähköposti, lea.jokinen@ippnet.fi

Sydämen kodit -näyttely kertoo siirtokarjalaisista ja jälkeläisistään Savossa

”Kyllä ne on ne juuret.
Mä luulen että se on joku,
se on niin syvään kirjoi-
tettu. Ja vanhempana kun
on aikaa ajatella enem-
män ja käydä tuolla niin
ne tulee vielä voimak-
kaampana. Mutta ei ne
mitenkään sulje pois tätä
ympäristöä ja näitä ihm-
siä, ja savolaisia.” - Pirk-
ko Airasvaara, s. 1940
Suonenjoki. Perhe Suo-
järveltä; äiti Huttulan, isä
Koikarin kylästä.

Talvisodan syttyessä
vuonna 1939 osa Karja-
laa menetettiin ja yli 400
000 ihmistä joutui lähte-
mään evakkoon eri puo-
lille Suomea. Lähden kii-
reessä mukaan otettiin
vain se mitä pystyttiin.
Joku sai mukaan valoku-
va-albumin, toiselle jäi
vain matkalla lämmittä-
nyt villi. Mitä sinä ot-

taisit mukaasi, jos jou-
tuisit pakenemaan so-
taa omasta kodistasi?

Kuopion kulttuurihis-
toriallisen museon näyt-
telystä kerrotaan siirto-
karjalaisista ja heidän jäl-
keläistensä kokemuksista
evakkoajasta ja elämästä
Savossa sen jälkeen
kuvien, esineiden ja ta-
rinoiden kautta. Näyt-
tely on avoinna
31.8.2018 saakka, lisä-
tiedot kuopionmuseo.fi.
Näyttelyyn liittyvää,
Kuopion Karjalaseuro-
jen piirin toimittamaa
juhla-julkaisua on ollut
tekemässä mm. Pyhä-
järvi-juurinen Hannu
Musakka Juankosken
karjalaisista. Lehdessä
on myös Karjalan Liit-
ton puheenjohtaja Pertti
Hakasen tervehdys.

vpl. Pyhäjärvi

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Tilaa nyt
DVD
Pyhäjärvi-juhlilta,
20 euroa +
lähetykskulut

Itselle tai lahjaksi DVD Pyhäjärvi-juhlilta!

Tilaukset Pirjo Kiiala puh. 044 281 5047 tai pirjo.kiiala@gmail.com.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit:
Karjalanneito, Pyhäjärven
kirkon alttaritaulu, Kullerot,
Valoisa polku ja Iiris. Addressi
sisältää kaksi tai useampia
sisälehtivaihtoehtoja, joista voi
valita sopivimman ja poistaa
ylimääräiset. Hinta 12 euroa
kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047
tai pirjo.kiiala@gmail.com.

Muistojen järvi -DVD:stä on otettu toinen
lisäpainos. DVD julkaistiin v. 2007. Uuteen
painokseen v. 2011 lisättiin Kaarina Pärssi-
sen kirjoittama esite. Levyä voi ostaa seuran
tilaisuuksissa tai tilata Kaisa-Liisa Korho-
selta. Hinta on 20e / kpl.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt **vaakunapaita**, jota saatavana jälleen
kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja
musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjär-
ven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukse-
si tuleville kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle.
Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla
ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin
hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa
sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta hel-
menharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M,
L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja
XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muuta-
ma iso koko jäljellä.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta
1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elo-
kuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.

Seuran uusi 60-vuotishistoriikki (2017) saata-
vana hintaan 20 eur/kpl, 50-vuotishistoriikki 10 e.

Hanki myös kirja **Suvannon seutu 1917-1921**,
elämää ja ihmiskohtaloita: hinta jäsenille 30 euroa,
muille 40 euroa.

Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut.
Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kai-
sa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail
kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

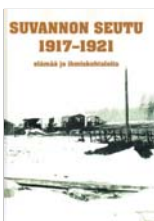
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi:

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murrenasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-
vuotishistoriikki**
136 s. Reino Äikiä, 2008.
Runsaasti kuvia ja muis-
teluita säätiön alkuaikojilta
ja eri paikkakunnilla pidi-
dyistä Pyhäjärvi juhlista
ja muista pyhäjärveläis-
ten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

**Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja
ihmiskohtaloita**
336 s.
Suvannon seudun
paikallishistorian
työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
pöytästandaari**
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
isännänviiri**
Koko 45x400 cm.
Suunnittelu Kaarle Viika,
1992. Hinta 75 euroa.

**Hintoihin lisätään
postituskulut.**

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
[pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Mistä löydän hyvät lahjat?

Tässä vihjeet: Hanki kirjapari
Kaunisti Vpl. Pyhäjärveä, osat I ja II.
Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut.

**Suvannon seutu 1917-1921
elämää ja ihmiskohtaloita** 335 sivua.
Hinta vain 40 euroa + läh. kulut.

Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä
ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhaajarvi.fi> kirjapuoli.

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvikerhon pikku-
jouluu vietetään lauantaina 9.12.2017 klo 15.00 Ravinto-
la Frans Emilissä, F. E. Sillanpään katu 2, Tampere.
Syödään yhdessä jouluteria, lauletaan joululauluja ja
luvassa on muutakin ohjelmaa, sekä lopuksi torttukah-
vit. Arpoja myydään ja arpajaisvoittoja otetaan mie-
lellään vastaan. Tervetuloa runsain joukoin pyhäjärvi-
juuri-ystävienne! Ilmoittautumiset marraskuun loppuun
mennessä puh. 044 281 5047 tai [pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon joulukuun
tapaaminen on tiistaina 12.12.2017 klo 14 Lahden
Upseerikerholla, Upseerikerhontie 3, 15700 LAHTI.
Nautimme perinteisen joululounaan noutopöydästä hin-
taan 32 euroa ja muistelemme vanhanajan jouluja.
Tervetuloa!

Vanhoja Vpl. Pyhäjärvi-lehtiä voit katsella netistä
kotisivuiltamme.

Tervehdi ystäviä, tuttuja
ja yhteistyökumppaneita
Pyhäjärvi-lehden välityksellä.

Joulutervehdykset Pyhäjärvi-lehteen

11.12. mennessä, hinnat:

Yksityishenkilöt,
enintään kaksi riviä, 10 euroa.

Kehysilmoitus 2 x 50 mm, 20 euroa.

Kehysilmoitus 2 x 100 mm, 40 euroa.

Alv. 24 % sisältyy hintaan.

Seuraava Pyhäjärvi-lehti ilmestyy joulukuksi 2017.

Aineistot toimitukseen viimeistään
11.12. mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhaajarvisaatio

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsäntie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Tarja Kopalainen, Pertti
Hakanen, Mauri Hauhia,
Kirsti Naskali, Esko Pu-
lakka, Markku Pärssinen ja
Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus
lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

**Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:**
Toimitus, päätoimittaja
Korpimetsäntie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies**
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Lehden vuosikerran tilaushinta 35 euroa

Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%